

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2004-2005

25 oktober 2004

BELEIDSNOTA

De Vlaamse Rand

2004-2009

ingediend door de heer Frank Vandenbroucke,
vice-minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

Met deze beleidsnota wordt voor de periode 2004-2009 een meer concrete uitwerking gegeven aan de basisopties in het regeerakkoord. Een beleidsnota geeft de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer. De nota is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen, daar waar nodig, ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

INHOUD

Blz

1. DOELSTELLING: SAMENWERKEN VOOR EEN GOED VLAAMS BESTUUR IN DE VLAAMSE RAND	7
1.1. Inleiding	7
1.2. Vlaams karakter van de rand	7
1.3. Leefbaarheid van de Vlaamse rand	8
1.4. Samenwerking	8
2. OMGEVINGSANALYSE	10
2.1. Inleiding	10
2.2. Geografische situering	10
2.3. Sociodemografische situering	10
2.4. Taalgebruik	11
2.5. Socio-economische situering	12
2.6. Werk	12
2.7. Huisvesting	13
2.8. Onderwijs	14
2.9. Taalcursussen	16
3. UITDAGINGEN EN BELEIDSINITIATIEVEN	17
3.1. Inleiding	17
3.1.1. Algemeen	17
3.1.2. Informatie en werkwijze	17
3.2. Splitsing Brussel-Halle-Vilvoorde	18
3.3. Functionele bevoegdheid Vlaamse rand	20
3.3.1. Eigen initiatieven voor het bevorderen van het Vlaamse karakter	20
3.3.2. Ondersteuning Ring-TV	20
3.3.3. Vernederlandsing van het straatbeeld	21
3.4. Werk	22
3.4.1. Inleiding	22
3.4.2. Meer mensen aan het werk	23
3.4.3. Mensen aan het werk houden	26
3.4.4. Partnerschappen	26
3.5. Onderwijs	29
3.5.1. Inleiding	29
3.5.2. Bijkomende ondersteuning voor Nederlandstalige scholen	29
3.5.3. Oplossing voor inspectie in het Franstalige faciliteitenonderwijs	29
3.5.4. Specifieke aandacht voor het tweetalige federale korps taalinspectie	30
3.5.5. Toekenning zorguren aan de faciliteitenscholen	30
3.5.6. Toekennen aanvullende GOK-lestijden aan de faciliteitenscholen	31
3.5.7. Centra voor leerlingenbegeleiding (CLB)	31
3.5.8. Onthaalbeleid anderstalige ouders	31
3.6. Integratie, onthaal en taal	32
3.6.1. Omgaan met en integratie van anderstaligen	32
3.6.2. NT2 – Huizen van het Nederlands	33

3.6.3. Toepassing van de taalwetgeving	33
3.7. Huisvesting	35
3.8. Economie – Ruimtelijke Ordening	35
3.9. Mobiliteit	36
3.10. Welzijn	37
3.11. Milieu	37
3.12. Cultuur	38
3.13. Sport	39
3.14. Toerisme	39
 4. PARTNERS	 40
4.1. Administratie Vlaamse Gemeenschap	40
4.2. Vzw De Rand	40
4.3. Provincie Vlaams-Brabant	43
4.4. Gemeentebesturen	43
4.5. Middenveld/verenigingsleven	44
4.6. Vlabinvest	44

1. Doelstelling: Samenwerken voor een goed bestuur in de Vlaamse rand

1.1. Inleiding

Onze ambitie voor de komende legislatuur is samenwerken voor een goed Vlaams bestuur in de Vlaamse rand. Deze missie bestaat uit 3 delen, die elk hun eigen uitdaging inhouden: een Vlaams bestuur, een goed bestuur en samenwerking. Op institutioneel vlak hebben we door de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde zicht op een ondubbelzinnig Vlaams bestuur. Maar dat is niet voldoende. De grote uitdaging van een Vlaams bestuur in de rand is het versterken van het Vlaams karakter. Een goed bestuur betekent voor de rand de uitdaging van de leefbaarheid aangaan en trachten de levenskwaliteit te bevorderen. We kunnen die ambitie van een goed Vlaams bestuur enkel aangaan als we als partners samenwerken met alle actoren die actief zijn in de Vlaamse rand en als we een goed nabuurschap met Brussel nastreven.

Met deze drie uitdagingen komen we onmiddellijk tot de eigenheid van de Vlaamse rand. Hoewel de gemeenten van de rand geen geheel vormen, noch bestuurskundig, noch sociodemografisch, hebben ze gelijkaardige kenmerken die een druk betekenen op de leefbaarheid in de rand. De Vlaamse rand ligt namelijk geografisch rond Brussel en kent ook een intensieve wisselwerking met Brussel. Voor talrijke functies zijn de inwoners van de rand gericht op de stad: ze gaan er werken, kunnen er terecht voor hun gespecialiseerde medische zorg, profiteren van de culturele rijkdom en gaan er zich ontspannen. Maar de nabijheid van een grote stad zorgt ook voor eigen problemen voor gebieden die aan deze stad grenzen. Zo heeft de nabijheid van Brussel, met haar tweetalig karakter en haar grootstedelijke problematiek, twee belangrijke gevolgen voor de rand, met name de instroom van anderstaligen en verstedelijkingsdruk. Het Vlaamse karakter en de leefbaarheid van de rand bevorderen zijn dan ook de grote uitdagingen.

1.2. Vlaams karakter van de rand

In de Vlaamse rand wonen heel wat niet-Belgen en Franssprekende Belgen. Dit aantal zal nog toenemen door de uitbreiding van de EU en door verhuisbewegingen vanuit Brussel naar de rand. Daarenboven weigeren sommige van de gemeentebesturen van faciliteitengemeenten zich in te schrijven in het beleid van de Vlaamse Gemeenschap, waardoor hun inwoners belangrijke kansen en middelen mislopen. Deze ontwikkelingen creëren een grote uitdaging om het Vlaams karakter van de rand te bestendigen en te versterken. Daarom willen we een positief beleid voeren om de Vlaamse identiteit in de regio te waarborgen.

Uit de omgevingsanalyse zal blijken dat heel wat uitdagingen op het vlak van leefbaarheid samenhangen met de taalproblematiek. Dit opent heel wat perspectieven. Acties en initiatieven met als doel het verbeteren van de individuele kansen en levenskwaliteit van de inwoners zijn vaak tegelijkertijd opportuniteiten om het gebruik van het Nederlands te bevorderen. Dit geldt a fortiori voor de instroom van anderstaligen uit Brussel, omdat zij door hun socio-economische kenmerken (zie

verder) gevoelig kunnen zijn voor deze opportuniteiten. Een goed beleid zal in vele domeinen dan ook automatisch een beleid zijn dat het Vlaams karakter versterkt en vice versa. Het is onze diepste overtuiging dat dit proces gepaard moet gaan met grote openheid naar andere culturen, maar tegelijkertijd moeten we de inwoners van de rand klaar en duidelijk zeggen dat ze behoren tot een gemeenschap waar Nederlands de officiële taal is.

1.3. Leefbaarheid van de Vlaamse rand

De nabijheid van de hoofdstad maakt wonen in de Vlaamse rand aantrekkelijk. Brussel biedt dan ook belangrijke tewerkstellingsmogelijkheden maar eveneens een rijk en divers cultureel programma. Maar in tegenstelling tot de hoofdstad heeft de rand rond Brussel meer open ruimte en groen, waardoor wonen in de rand voor vele mensen aantrekkelijker is dan wonen in de stad. De toename van de verhuis vanuit de stad naar de rand (vooral jonge gezinnen) bewijst dat.

De gestage toename van het bevolkingsaantal in de randgemeenten heeft echter een toenemende verstedelijking tot gevolg. De toenemende instroom maakt wonen in de rand steeds duurder, de vastgoedprijzen swingen de pan uit, waardoor het voor de lokale bevolking steeds moeilijker wordt om een woning te verwerven. Door het volbouwen van de gemeenten komt ook het groen en landelijk karakter in gevaar. Bovendien hebben de welzijnsvoorzieningen geen gelijke tred kunnen houden met deze bevolkingstoename. Tot slot heeft dit alles gevolgen op de mobiliteit; steeds meer mensen moeten zich verplaatsen voor hun werk, welzijnsvoorzieningen of ontspanning, waardoor de files in de rand –en vooral van en naar de hoofdstad– steeds langer worden en steeds langer duren. Door deze evoluties is het in stand houden en bevorderen van de leefbaarheid in de rand een enorme uitdaging.

De instroom van nieuwe mensen, waaronder veel anderstaligen, uit Brussel creëert anderzijds –onder een aantal voorwaarden– ook een aantal opportuniteiten, bijvoorbeeld op het vlak van werkgelegenheid en onderwijs. Inwoners van de Vlaamse rand gaan uit werken in Brussel en Brusselaars komen zich vestigen in de Vlaamse rand. Dit creëert tal van mogelijkheden voor het invullen van knelpuntvacatures in de Vlaamse rand en op het vlak van interregionale mobiliteit met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ook onderwijs kan hier een belangrijke rol spelen door taalcursussen en afstemming op de arbeidsmarkt. Naast de uitdagingen zijn er dus ook voldoende kansen waar we gebruik kunnen van maken om tot een goed bestuur te komen.

1.4. Samenwerking

Waar we kunnen, zullen we uiteraard zelf initiatieven nemen vanuit onze functionele bevoegdheden. Maar om de hierboven beschreven uitdagingen aan te gaan en gebruik te maken van de opportuniteiten, is samenwerking nodig. In het regeerakkoord heeft de Vlaamse regering de horizontale bevoegdheid over het beleid voor de Vlaamse rand toegekend aan één minister, in samenwerking met de functioneel bevoegde ministers. Maar we streven ook een optimale samenwerking na met de andere actoren op het terrein. De Vlaamse Gemeenschap is immers niet de

enige die een beleid ontwikkelt in de rand. De provincie Vlaams-Brabant neemt vele initiatieven en ook de gemeenten kunnen een actieve rol spelen. De Vlaamse Gemeenschap doet voor haar beleid beroep op vzw De Rand en Vlabinvest. Verder moeten we ook de verenigingen en het middenveld betrekken. Tot slot is op een aantal vlakken samenwerking met Brussel nodig.

Al deze actoren nemen vanuit hun eigen missie, binnen hun eigen bevoegdheden en met hun eigen expertise goede initiatieven. Maar om problemen integraal te kunnen aanpakken en om dubbel werk te vermijden, moeten we streven naar een duidelijke missiebepaling van elke partner en duidelijke afspraken. Voor alle concrete uitdagingen die we in deze nota bespreken, moeten we dan ook steeds nagaan wie onze partners zijn.

2. Omgevingsanalyse

2.1. Inleiding

Zoals we reeds aanstipten, vormt de Vlaamse rand geen bestuurskundig geheel. Hierdoor ontbreekt momenteel cijfermateriaal voor de rand als geheel. Om toch een goed begrip te krijgen, hebben we ons gebaseerd op data voor de provincie Vlaams-Brabant, voor Halle-Vilvoorde, en waar beschikbaar de cijfers per gemeente.

2.2. Geografische situering



De Vlaams rand bestaat uit 19 gemeenten: 6 gemeenten met een bijzonder taalstatuut, grenzend aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met name Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem, en de 13 gemeenten die grenzen aan deze 6 gemeenten met bijzonder taalstatuut, of die grenzen aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met name Asse, Beersel, Dilbeek, Grimbergen, Hoeilaart, Machelen, Meise, Merchtem, Overijse, Sint-Pieters-Leeuw, Tervuren, Vilvoorde en Zaventem.

18 van deze 19 gemeenten behoren tot het arrondissement Halle-Vilvoorde. Enkel Tervuren behoort tot het arrondissement Leuven.

2.3. Sociodemografische situering

De 19 randgemeenten tellen momenteel samen ongeveer 400 000 inwoners, een toename van 2,57 % t.o.v. 1999, met pieken in de gemeenten Asse (+3,59%), Dilbeek (+3,92%), Vilvoorde (+5,58%), Zaventem (+4,64%) en Wemmel (+4,52%). Sint-Genesius-Rode (-0,80%) en Wezembeek-Oppem (0,75%) kennen een bevolkingsafname. Vlaanderen kent in dezelfde periode (1999-2004) een

bevolkingsaangroei van 1,50%. Met uitzondering van Wemmel groeien de faciliteitengemeenten minder sterk aan of nemen af qua bevolkingsaantallen. Het gebrek aan in- of uitbreidingsgebied in deze gemeenten is hier niet vreemd aan.

In de Vlaamse rand wonen 40 634 niet-Belgen (cijfers 2004), wat neerkomt op 9.53% van het totale bevolkingsaantal in de randgemeenten. Voor de gehele rand betekent dit een toename van het aantal buitenlanders van 3,82% in 2004 ten opzichte van 2000. In het hele Vlaamse gewest neemt in diezelfde periode het aantal inwoners met niet-Belgische nationaliteit af met 1,80%, wat voornamelijk het gevolg is van de snel-Belg-wet.

Uit het migratiesaldo (aantal inwijkingen – aantal uitwijkingen, 2003) blijkt dat de meeste randgemeenten een grotere inwijking dan uitwijking kennen. Daaruit blijkt ook dat de toename van de inwijking (t.o.v. de toename van de uitwijking) groter is in de randgemeenten dan het gemiddelde in Vlaanderen.

De samenstelling van de bevolking in de rand krijgt een steeds internationaler karakter. Dit heeft uiteraard te maken met het groot aantal buitenlanders die werkzaam zijn in de internationale instellingen en internationale bedrijven in Brussel. Maar deze evolutie alleen kan de toename van de bevolking niet verklaren. En ook het accres-cijfer (= geboorten – sterfgevallen) daalt. Er is daarentegen een groeiende groep van inwijkelingen, vaak van allochtone (niet-Europese) afkomst, die zich vanuit Brussel in de rand komen vestigen. Zo was de bevolkingsaangroei over de periode 2001-2002 van de Vlaamse rand vooral te wijten aan de inwijking van jonge gezinnen (leeftijdscategorie van 30 tot 39 jaar en van 0 tot 9 jaar) uit het Brussels Hoofdstedelijk gewest.

Deze groep staat economisch niet zo sterk als eerste, klassieke migratiegolf van Franstaligen die zich in de rand kwamen vestigen. Dit blijkt ook uit de toename van het aantal leeflooncliënten. Want hoewel de regio Halle-Vilvoorde het hoogst scoort qua gemiddeld inkomen en procentueel meer gezinnen in de hogere inkomensklassen telt dan gemiddeld in Vlaanderen, dient dit engszins genuanceerd. Door de toenemende immigratie van sociaal-economisch zwakkeren naar de gemeenten rond Brussel, stijgt het aantal leeflooncliënten.

2.4. Taalgebruik

De Vlaamse Gemeenschap is bevoegd voor de regeling van het taalgebruik in bestuurszaken met uitzondering van het taalgebruik in de gemeenten met een specifieke taalregeling. De taalwetgeving voorziet immers een speciale regeling voor zes gemeenten uit de Vlaamse Rand (Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode; Wemmel en Wezembeek Oppem). Deze gemeenten maken integraal deel uit van het Nederlandse taalgebied, maar er gelden faciliteiten voor de Franstaligen. De betrokken gemeenten gebruiken namelijk in hun betrekkingen met particulieren de door de betrokkene gevraagde taal, op voorwaarde dat deze taal Nederlands of Frans is. Zoals genoegzaam bekend schrijft een omzendbrief van de Vlaamse Regering van 16 december 1997, de zgn. omzendbrief Peeters,¹ voor dat de taalfaciliteiten keer op keer uitdrukkelijk moeten worden aangevraagd.

¹ Omzendbrief met betrekking tot de toepassing van de taalfaciliteiten.

2.5. Socio-economische situering

Vlaams-Brabant kent een sterke economische activiteit in de tertiaire sector (zie verder, 2.6.) De provincie heeft een aantal belangrijke troeven die deze ontwikkeling stimuleren, met name de centrale ligging in de Europese activiteitspolen, de nauwe geografische aansluiting bij Brussel en de aanwezigheid van de luchthaven.

De luchthaven van Zaventem en de goederenluchthaven Brucargo zijn de jobpolen van de regio Halle-Vilvoorde en hebben bovendien een belangrijke aantrekkingskracht voor andere bedrijven in de omgeving. Meer dan de helft van de tewerkstelling wordt gerealiseerd in de bedrijfszones langs de ring en rond de luchthaven. De luchthaven is met andere woorden een magneet voor vele andere economische activiteiten. Tegelijkertijd zorgt de aanwezigheid van een luchthaven in deze dichtbevolkte omgeving voor druk op de woonkwaliteit. Daarom is een rechtvaardige spreiding van de last noodzakelijk.

Ook het internationaal goed ontsloten wegennet en het sterk ontwikkeld gewestwegennet zijn een belangrijke troef voor de provincie Vlaams-Brabant. Anderzijds staat het wegennet van Halle-Vilvoorde de laatste decennia onder toenemende verkeersdruk met als gevolg een totale dichtslibbing van de wegen van en naar Brussel tijdens de piekmomenten.

2.6. Werk

De werkgelegenheidsgraad in de regio Halle-Vilvoorde bedraagt 67.9%, hetgeen beduidend meer is dan het Vlaamse gemiddelde (64%). Dit betekent dat er 68 jobs beschikbaar zijn voor 100 inwoners op arbeidsleeftijd. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daarentegen kent een joboverschot (werkgelegenheidsgraad is 108%), met een aanzienlijke pendel naar de hoofdstad als gevolg. Koplopers in de regio zijn Zaventem met 315% en Machelen met 230%. Deze gemeenten verschaffen 2 tot 3 keer meer jobs dan nodig voor de eigen inwoners. Ook Vilvoorde scoort hoog met 116%.

De tewerkstellingsmogelijkheden groeien sterker in Halle-Vilvoorde dan elders in Vlaanderen, vooral in de dienstensector. Voor elke 100 jobs in de regio Halle-Vilvoorde zijn er 82 te vinden in de dienstensector; zij is hiermee koploper in Vlaanderen. De gemeenten Wezenbeek-Oppem en Wemmel kennen de hoogste tertiariseringsgraad met respectievelijk 93,1% en 92,7%. De groei in deze sector overtreft de daling in de secundaire sector. De vraag is of deze compensatiebeweging tijdelijk is, waardoor een structureel probleem kan ontstaan voor moeilijk plaatsbare werkzoekenden. In de 19 gemeenten van de Vlaamse rand doet zich reeds een lichte daling voor van de tewerkstelling in de tertiaire sector eind 2003 t.a.v. eind 2002. De quartaire sector zit dan weer in de lift; ze neemt 20,2% van het tewerkstellingsaanbod voor zich in de regio.

De werkzaamheidsgraad (aantal werkenden per 100 actieve inwoners) in het arrondissement Halle-Vilvoorde bedroeg in 2003 69.5%. Hiermee bevindt de regio

zich aan de top in Vlaanderen. Bij de mannen wordt de Europese drempel van 70% zelfs overschreden, met een werkzaamheidsgraad van 76%. Bij de vrouwen ligt de werkzaamheidsgraad op 62.5%. De werkzaamheidsgraad bij de 55-plussers ligt hoger dan in de andere regio's. Opvallend is de lagere werkzaamheidsgraad bij de jongeren in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde. Dit kan verklaard worden door een hoog aantal studenten (het scholingsniveau ligt zeer hoog in deze regio).

Met 5.7% kent de regio Halle-Vilvoorde de laagste werkloosheidsgraad van alle subregio's (ten opzichte van 8% voor gans Vlaanderen). Maar net zoals in de rest van Vlaanderen stijgt ook in de 19 gemeenten in de Vlaamse rand het aantal werkzoekenden (10.582 NWWZ in december 2003 t.a.v. 8.727 NWWZ in december 2001). Er is hier een duidelijke band tussen werk en talenkennis. 38% van de werkzoekenden in de regio zijn anderstalig. Bovendien gaat laaggeschooldheid vaak gepaard met anderstaligheid (60% van de groep laaggeschoolde werkzoekenden is anderstalig). Om de werkzaamheidsgraad in de regio te verhogen moet onder meer geïnvesteerd worden in bijkomende opleidingen en taalcursussen.

Ondanks het toenemend aantal werkzoekenden de laatste jaren zijn er nog steeds sectoren die moeilijkheden ondervinden in het aantrekken van personeel. Het aantal werkaanbiedingen is in 2003 met 15% gestegen t.a.v. het voorgaande jaar. Het vervullingspercentage bedraagt 79% (voor vacatures behandeld via Arbeidsmarktinformatie). De zwaarste knelpunten vormen nog altijd de technische beroepen en de ICT-sector. Voor het toeleiden van werkzoekenden naar deze jobs zal er niet alleen moeten geïnvesteerd worden in een betere afstemmingen tussen onderwijs en de arbeidsmarkt, betere samenwerking met Brussel, maar evenzeer, zoals eerder vermeld, in bijkomende opleiding en talenkennis.

2.7. Huisvesting

In heel Vlaanderen stijgen de prijzen voor gronden, huur- en koopwoningen. Die trend is zeer uitgesproken in de Vlaamse rand dat als grootstedelijk randgebied van Brussel, in vergelijking tot de rest van Vlaanderen, altijd al zeer hoge grond- en woningprijzen kende.

De prijzen voor bouwgrond bijvoorbeeld zijn in de Vlaamse rand gemiddeld gestegen met 55,5% (2003 tov 1999). Hierdoor lag de gemiddelde prijs per m² bouwgrond in 2003 in de rand 46,6% hoger dan de gemiddelde prijs in de rest van Vlaanderen.

Uitschieters zijn (prijzen per m² bouwgrond in 2003) Zaventem (232,88 eur per m²), Wezembeek-Oppeem (189,87 eur) en Kraainem (175,9 eur). De hoogste stijging in bouwgrondprijs tov 1999 heeft zich voorgedaan in Zaventem (+ 135,9%), Hoeilaart (+114%) en Meise (+112,6%).

In vergelijking met andere grensgebieden zijn de prijzen in de Vlaamse rand de laatste jaren minder snel gestegen dan in andere grensgebieden zoals de noordergrens (gemeenten die grenzen aan Nederland). Dit doet uiteraard geen afbreuk aan het gegeven dat bouwgrond in de Vlaamse rand niet alleen soms zeer schaars is, maar ook zeer duur.

De evolutie van de gemiddelde verkoopprijs van de kleine en middelgrote woningen, volgt dezelfde trend als de prijzen voor bouwgrond maar is minder uitgesproken. Zo ligt de gemiddelde verkoopprijs in de Vlaamse rand ongeveer 31% hoger dan in de rest van Vlaanderen, maar de toename van 2000-2003 is kleiner in de Vlaamse rand (17,9%) dan het Vlaamse gemiddelde (21,8%).

De hoogste prijs voor een kleine of middelgrote woning betaalt men (in 2003) in de faciliteitengemeenten en in Meise, Hoeilaart, Dilbeek en Overijse.

De grootste stijgingen tussen 2000 en 2003 in woningprijs doen zich voor in Kraainem (+39,9%), Drogenbos (+39,5%), Hoeilaart (+25,5%) en Machelen (23,2%).

2.8. Onderwijs

Het departement Onderwijs financiert en subsidieert ook in de Vlaamse rand op reguliere wijze onderwijsinstellingen op het niveau basisonderwijs, secundair onderwijs, basiseducatie, volwassenenonderwijs en deeltijds kunstonderwijs, naast centra voor leerlingenbegeleiding.

Franstalig faciliteitenonderwijs - probleemstelling

Specifiek voor de Vlaamse rand is de subsidiëring van acht Franstalige gesubsidieerde basisscholen (zes gemeentelijke en twee vrije) in de zes faciliteitengemeenten. Deze specifieke situatie is beperkt tot het kleuter- en lager onderwijs voor kinderen woonachtig in de faciliteitengemeenten waarvan de thuistaal of de gebruikelijke taal de andere landstaal (het Frans) is. De bedoeling hiervan was om door middel van een doorgedreven onderwijs van het Nederlands de mogelijkheid te scheppen zich te integreren in de Vlaamse gemeenschap.

Het leerlingenaantal in de Franstalige basisscholen in de faciliteitengemeenten blijft de laatste jaren stabiel (1998-1999: 2.801 leerlingen, 2003-2004: 2.812 leerlingen). Het aantal kleuters steeg van 1.017 naar 1.110).

Wat de doorstroming naar het secundair onderwijs betreft, zijn er geen exacte cijfers, maar kan aangenomen worden dat minstens drie vierde van de leerlingen doorstromen naar het Franstalig onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Inspectie

In dit Franstalig onderwijs in de faciliteitengemeenten wordt de pedagogische inspectie uitgeoefend door de Franstalige gemeenschap op basis van de leerplannen van de Franse gemeenschap. Dit gebeurt op basis van vroeger tussen de Belgische ministers van onderwijs afgesloten akkoorden (van 1970 en 1973).

Onverminderd het territorialiteitsbeginsel, komt de noodzaak om de Vlaamse onderwijsinspectie zeggenschap te geven voort uit de overtuiging dat het niveau van het onderricht van het Nederlands onvoldoende is. De toepassing van de eindtermen kan in die scholen niet worden nagegaan.

De taalinspectie behoort tot de federale administratie, die bevoegd is om te controleren of de inschrijvingen beantwoorden aan de taalwetten. Concreet betekent

dit dat gecontroleerd moet worden of de thuistaal of de gebruikelijke taal van de betrokken leerlingen wel degelijk de andere landstaal (Frans) is.

De Vlaamse verificatiediensten gaan wel na of de betrokken leerling afkomstig is uit één van de faciliteitengemeenten maar kunnen vanuit hun bevoegdheid niet de huis- of gebruikelijke taal controleren.

Daarenboven zijn deze Franstalige scholen, voor wat leerlingenbegeleiding en medisch schooltoezicht betreft, nog steeds aangesloten bij Franstalige centra, wat niet integratiebevorderend werkt.

Het gebrek aan pedagogische inspectie, het gebrekkig functioneren van de taalinspectie en de aansluiting van Franstalige basisscholen in de faciliteitengemeenten bij Franstalige centra voor leerlingenbegeleiding, kan verklaren waarom de leerlingen van deze scholen hun secundair onderwijs in regel voortzetten in het Franstalig onderwijs (in Brussel).

Ondersteuning voor anderstaligen

Door het besluit van de Vlaamse regering van 19 januari 1999 krijgen de Nederlandstalige basisscholen in de randgemeenten sinds een aantal jaar een extra ondersteuning voor de aanpak van de vele anderstalige leerlingen die er schoollopen. Deze leerlingen zijn in regel niet kansarm, maar zijn door hun anderstalige ouders bewust naar het Nederlandstalig onderwijs gestuurd. Meer dan andere scholen worden de scholen in de rand hierdoor geconfronteerd met een groot percentage kinderen waarvan de thuistaal niet de onderwijstaal is.

De toegekende extra lestijden hebben tot doel de integratie van deze anderstalige leerlingen te bevorderen. Het aantal extra lestijden varieert van minimum 6 tot maximum 24 per school. Aan Nederlandstalige scholen in de faciliteitengemeenten worden 162 lestijden toegekend.

GOK- en zorgomkadering

De scholen in de rand genieten ook van de extra omkadering die het GOK I-decreet van 28 juni 2002 betreffende de gelijke onderwijskansen aanbiedt. Voor doelgroepleerlingen (kansarme autochtone en allochtone kinderen die aan een aantal indicatoren voldoen) worden aanvullende lestijden ter beschikking gesteld.

In beginsel kunnen ook de Franstalige faciliteitenscholen beroep doen op deze GOK-lestijden. In werkelijkheid heeft geen enkele school dergelijke lestijden aangevraagd of gekregen. Het is mogelijk dat er in bepaalde scholen niet voldoende doelgroepleerlingen aanwezig zijn. Maar even goed is het mogelijk dat de betrokken schoolbesturen de hieraan verbonden specifieke evaluatie door de Vlaamse onderwijsinspectie willen vermijden.

Sinds 1 september 2003 worden ook puntenenveloppen voor “zorg” toegekend, op basis waarvan zogenaamde “zorgcoördinatoren” aan het werk zijn. Deze bijkomende

omkadering wordt toegekend op basis van een schaal gerelateerd aan het aantal leerlingen.

Ook de Franstalige scholen vallen onder de toepassing van het decreet basisonderwijs en kunnen betrokken worden bij dit nieuwe zorgbeleid. Als voorwaarde werd gesteld dat de Vlaamse Onderwijsinspectie door het schoolbestuur toegelaten zou worden om het zorgbeleid van de school te evalueren.

Een aantal schoolbesturen van Franstalige scholen (St.Genesius Rode, Wemmel,) gingen positief in op dit aanbod en bekwamen samen 146 punten “zorg”. Een aantal andere (Drogenbos, Wezembeek-Oppem, Linkebeek, Kraainem) gingen hier niet op in.

De Vlaamse scholen in de faciliteitengemeenten bekwamen 357 zorgpunten.

2.9. Taalcursussen

De taalcursussen Nederlands als tweede taal (NT2), worden in de Vlaamse Rand ingericht door de centra voor basiseducatie van Halle-Pajottenland en Machelen. Dit betekent voor het CBE Machelen 417 cursisten en voor het CBE Halle-Pajottenland 512 cursisten.

Ook de centra voor volwassenenonderwijs richten cursussen NT2 in. 4045 cursisten volgen dit onderwijs in Merchtem (102 cursisten), St.Genesius-Rode (1262), Stroombeek-Bever (586) Tervuren (721), Vilvoorde (284 + 275) en Wolvertem (815).

Door de VDAB worden specifieke taalcursussen ingericht, toegespitst op de specifieke vaktechnische termen, zoals de opleidingstrajecten en het taalonderwijs op de werkvloer. In het arrondissement Halle-Vilvoorde werden NT2-acties opgestart in het Lokaal Klanten Centrum (LKC) Vilvoorde, zowel voor werkzoekende nieuwkomers, als voor werkzoekende oudkomers en autochtone Belgen. In 2003 volgende 146 oud- en nieuwkomers een traject tegenover 57 autochtonen (totaal 203). Tot eind september 2004 gaat het om 164 oud- en nieuwkomers en 40 autochtonen.

Bronnen

TRATSAERT K., BOOGHMANS M., STEVENS E. (2002), “De arbeidsmarkt in Vlaanderen. Lokale arbeidsmarkten in België op kaart gezet.” *Jaarreeks 2002, Steunpunt WAV, VIONA-Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek, Leuven, 154 p.*

“Sociaal-economisch profiel – SWOT-analyse”, *GOM Vlaams-Brabant (juli 2004)*

“Jaarverslag 2003”, *Subregionaal Tewerkstellingscomité Halle-Vilvoorde (2003).*

“Wegwijs op de Vlaamse arbeidsmarkt. Gemeentelijke cahiers.” (2004), *VDAB, Brussel*

VLAAMSE REGERING 2004-2009 (juli 2004), “Vertrouwen geven. Verantwoordelijkheid nemen.”, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Brussel, 104 p.

Stativaria, administratie Planning en Statistiek

3. Uitdagingen en beleidsinitiatieven

3.1. Inleiding

3.1.1. Algemeen

Ons uitgangspunt is een goed Vlaams bestuur, met als grote uitdagingen het Vlaamse karakter, leefbaarheid en samenwerking.

Uit de omgevingsanalyse zijn heel wat knelpunten op vlak van leefbaarheid en Vlaams karakter naar voor gekomen, zoals huisvesting, bevolkingsaangroei.

Tegelijkertijd hebben we ook vastgesteld dat uitdagingen op het vlak van leefbaarheid en Vlaams karakter vaak samengaan, zoals bij onderwijs en werk.

In het vervolg van deze beleidsnota gaan we voor een aantal beleidsdomeinen na welke beleidsinitiatieven genomen kunnen worden om tegemoet te komen aan de uitdagingen, met andere woorden om de rand leefbaarder te maken en het Vlaams karakter te bevestigen. In deze domeinen zullen ook aangeven waar er verschillende actoren actief zijn en waar bijgevolg samenwerking nuttig is. Want samenwerking is een noodzakelijke voorwaarde om op het terrein werkelijk een verschil te kunnen maken.

Maar eerst wordt de splitsing Brussel-Halle-Vilvoorde toegelicht omdat dit ons een perspectief geeft op institutioneel vlak.

3.1.2. Informatie en werkwijze

Om tegemoet te komen aan het probleem van (slechts gedeeltelijk) beschikbaar cijfermateriaal over de rand als geheel, zullen we opdracht geven aan de Administratie Planning en Statistiek om voor alle gegevens die zij verzamelen ook systematisch een overzicht en groepering te maken voor de Vlaamse rand, volgens het criterium van de 19 gemeenten. Dit moet gebeuren in samenwerking met de cel Vlaamse rand, die steeds nieuwe te onderzoeken evoluties moet signaleren.

Om de samenwerking met de functioneel bevoegde ministers te coördineren en te bestendigen, in het kader van onze horizontale bevoegdheid over de rand, zullen we het initiatief nemen om een ambtelijke werkgroep op te richten met vertegenwoordigers van alle administraties en van de provincie. Deze werkgroep werkt een actieplan uit, gedragen door alle functioneel bevoegde ministers.

3.2. Splitsing Brussel-Halle-Vilvoorde

In navolging van het Vlaams regeerakkoord bepleiten wij een spoedige splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. De splitsing moet er komen omdat de huidige situatie de integratie van de Franstalige inwoners in de Vlaamse rand allesbehalve vooruit helpt. Bovendien bevat een arrest van het Arbitragehof ²de juridische verplichting voor de federale wetgever om een nieuwe regeling uit te werken.

Van de anderstaligen die zich permanent in het Vlaams Gewest wensen te vestigen mag in het algemeen worden verwacht dat zij een inspanning doen om zich te integreren in de gemeenschap waarvoor zij hebben gekozen. Dit impliceert onder meer dat zij bij de uitoefening van hun politieke rechten bij federale en Europese verkiezingen enkel kunnen kiezen voor kandidaten die woonachtig zijn in het Vlaams Gewest. Dezelfde logica is ook van toepassing op Vlaamse gezinnen die, net over taalgrens, een huis kopen of bouwen in het Waals Gewest. Aan deze gezinnen moet evenmin de mogelijkheid worden geboden om bij de federale en Europese verkiezingen te kunnen blijven stemmen op kandidaten van het Vlaams Gewest. De bestaande kiesregeling van Brussel-Halle-Vilvoorde is hiermee dus in tegenspraak. Het is niet gezond dat Franstalige politici uit Brussel zich verkiesbaar kunnen stellen in Vlaamse gemeenten. Dit gaat ook in tegen de federale indeling van ons land in taalgebieden. Men kan overigens opmerken dat het vooral bepaalde Franstalige boegbeelden uit Brussel zijn die hun kiezers in de Vlaamse rand willen duidelijk maken dat ze zich niet moeten aanpassen aan het dagelijkse leven in de Vlaamse gemeenten waarin zij wonen. In hun ogen maakt de Vlaamse Rand immers deel uit van het Brussels i.p.v. het Vlaams Gewest.

Het Arbitragehof heeft geoordeeld dat de bestaande toestand met betrekking tot Brussel-Halle-Vilvoorde niet langer houdbaar is. In haar arrest heeft het Hof de ongelijkheid aangeklaagd die erin bestaat dat de andere federale kieskringen samenvallen met de provincies, terwijl dit niet zo is voor de provincie Vlaams-Brabant. Dit betekent dat kandidaten van de provincie Vlaams-Brabant anders worden behandeld dan kandidaten uit andere provincies. Zo krijgen de kandidaten uit Halle-Vilvoorde concurrentie van Brusselse kandidaten die niet uit de eigen provincie komen, terwijl de Leuvense kandidaten zelfs geen concurrentie krijgen vanuit Halle-Vilvoorde, nochtans het andere deel van de provincie Vlaams-Brabant. Het Arbitragehof heeft in haar arrest aan de federale wetgever tot 2007 de tijd gegeven om deze ongelijkheid ongedaan te maken en de noodzakelijke aanpassingen aan de kieswetgeving door te voeren.

Het regeerakkoord is terzake zeer duidelijk. De partijen die de Vlaamse Regering schragen vragen aan hun fractie in Kamer en Senaat om, los van het door de federale regering aangekondigde Forum, uiterlijk bij de start van het parlementair jaar, wetsvoorstellen in te dienen tot splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde voor de verkiezingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat en het Europees Parlement, respectievelijk tot splitsing van het gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde en deze onverwijld goed te keuren. De Vlaamse regering zal parallel en tegelijk de institutionele middelen aanwenden waarover ze in het kader van het coöperatief federalisme beschikt om dit te realiseren.

² Arbitragehof, arrest nr. 73/2003.

De meerderheidspartijen hebben in het federale parlement ondertussen bij de start van het parlementaire jaar een voorstel ingediend. Het betrokken voorstel beoogt de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde in drie omschrijvingen: Vlaams-Brabant, Waals-Brabant en Brussel. De Brusselse lijsten hebben de mogelijkheid zich te verbinden met de lijsten uit Vlaams-Brabant óf uit Waals-Brabant.

Dit systeem met drie kieskringen (Vlaams-Brabant, Brussel en Waals-Brabant) en een lijstenverbinding laat de Brusselse Vlamingen niet in de kou staan. Dat rekening wordt gehouden met de belangen van de Brusselse Vlamingen en er bijgevolg nog geen volstrekte gelijkens zal zijn met de zuivere provinciale omschrijvingen van de andere kieskringen is geen beletsel. Het Arbitragehof heeft in haar arrest immers toegelaten dat er *“bijzondere modaliteiten”* mogen zijn *“die kunnen afwijken van diegene die gelden voor de andere kieskringen, teneinde de gewettigde belangen van de Nederlandstaligen en de Franstaligen in de vroegere provincie Brabant te vrijwaren”* (punt B.9.7 van het arrest nr. 73/2003 van het Arbitragehof).

Tenslotte willen wij benadrukken dat niet alleen de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde moet worden gesplitst. De splitsing heeft evenzeer betrekking op het gerechtelijk arrondissement dat met haar 1,5 miljoen inwoners het grootste gerechtelijke arrondissement is van het land. Zowel het parket als de rechtbank van eerste aanleg van het gerechtelijk arrondissement Brussel beschikken thans over een kader van meer dan 100 magistraten en elk meer dan 200 medewerkers. Het spreekt voor zich dat dit moeilijk te beheren is in de bestaande structuren. Te meer daar het gerechtelijk arrondissement zich uitstrekt over twee gebieden die grote verschillen vertonen. Niet alleen behoren de regio's Halle-Vilvoorde en Brussel-Hoofdstad tot verschillende taalgebieden en tot verschillende Gewesten, bovendien is het veiligheidsprobleem van de regio Halle-Vilvoorde erg verschillend van de Brusselse grootstad. Deze verschillende problemen vragen om een verschillende aanpak. Vandaag is dit onmogelijk aangezien het vervolgingsbeleid van het parket voornamelijk hoofdstedelijk is georiënteerd. De criminaliteitsbestrijding van de regio Halle-Vilvoorde dreigt hierdoor verwaarloosd te worden. Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat het arrondissement Halle-Vilvoorde een apart parket krijgt. Deze splitsing van het parket dient te kaderen in de algemene splitsing van het gerechtelijk arrondissement die vanzelfsprekend ook betrekking heeft op de zetel van de rechtbanken.

3.3. Functionele bevoegdheid Vlaamse rand

3.3.1. Eigen initiatieven voor het bevorderen van het Vlaamse karakter

In de eerste plaats zullen we het bestaande beleid verder zetten en de initiatieven van de Vlaamse gemeenschap ter versterking van het Vlaams karakter van de rand voortzetten.

Daarbij gaat het om eigen initiatieven, zoals het bekendmaken van de subsidiemogelijkheden voor verenigingen via billboards op Ring-TV, het ondersteunen van de zomerprogrammatie van het Bruegelproject en het organiseren van een bijkomende dag scholenGORDEL voor Brussel en de Vlaamse rand. Volgend jaar bestaat de Gordel 25 jaar. We willen onze bijdrage leveren om hier iets speciaals van te maken.

Verder subsidieert de Vlaamse Gemeenschap allerlei initiatieven van verenigingen die het Vlaamse karakter ondersteunen en/of de integratie bevorderen van anderstaligen. We gaan hierbij extra aandacht geven aan initiatieven die inspanningen doen op het gebied van taal, zoals taalstages al dan niet gecombineerd met sport en spel. We gaan ook blijvend aandacht besteden aan initiatieven in het kader van de 11-juli viering, omdat deze ook bij anderstaligen op een positieve en aangename manier aandacht kunnen vestigen op het Vlaams karakter. In elke gemeente in de rand zou het feest van de Vlaamse Gemeenschap er dan ook moeten op gericht zijn dat de ganse bevolking hieraan kan deelnemen. Tot slot streven we naar een betere ondersteuning van grootsere jeugd- en sportevenementen in de rand met het oog op een betere integratie en een versterking van het Vlaams karakter, omdat deze evenementen door de aard van hun activiteit meer belangstelling krijgen en meer bezoekers.

De Vlaamse Gemeenschap geeft ook rechtstreeks subsidies aan vzw De Rand voor het uitgeven van de Randkrant. Gezien de positieve evaluatie van de Randkrant in het vorige lezersonderzoek (zie 4.2.1. "Missie en taken vzw De Rand"), zal deze subsidie gehandhaafd blijven de volgende vijf jaar. Wel zal ik samen met vzw De Rand en het redactiecomité van de Randkrant nadenken hoe het bereik bij de anderstaligen kan verhoogd worden.

3.3.2. Ondersteuning Ring-TV

Het regeerakkoord voorziet in een marktconforme ondersteuning van Ring TV via vzw De Rand, met als doel bij te dragen tot de versterking van het Vlaams karakter van de Vlaamse rand.

Ring-TV verricht immers een uitstekende taak als informatiekanaal, maar ook als gemeenschapsvormend en bindend element voor de lokale, Nederlandstalige bevolking van Halle-Vilvoorde en a fortiori van de Vlaamse rand. De zender is dan ook een onmisbaar instrument om het Vlaamse karakter van de randgemeenten te bevestigen en te verstevigen.

Maar het doelpubliek van Ring-TV is niet groot genoeg om voldoende reclame-inkomsten te genereren. Gezien het belang van Ring-TV, moet hier een oplossing aan gegeven worden. Daarom zijn er momenteel gesprekken gaande over een eventuele samenwerking tussen Ring-TV en ROB-TV, waarbij de zelfstandigheid van elke zender wordt gevrijwaard.

Gezien de band tussen Brussel en de Vlaamse rand, vooral op cultureel vlak en voor de jongeren, loopt er momenteel een samenwerking tussen Ring-TV en TV Brussel voor het uitwisselen van programma's. Deze samenwerking dient verder gezet te worden.

In het zendgebied van Ring-TV woont een belangrijke groep anderstaligen. Maar gezien Ring-TV in het Nederlands uitzendt, kennen deze anderstaligen Ring-TV in mindere mate en kijken niet naar de uitzendingen. Om de integratie van anderstaligen te bevorderen, zou Ring-TV dan ook een belangrijkere rol kunnen spelen. Daarom moeten we samen met Ring-TV en de minister bevoegd voor media nadenken of er op dit vlak opportuniteiten zijn. Dergelijke initiatieven zouden dan een marktconforme ondersteuning kunnen krijgen.

In het kader van een optimale samenwerking op het terrein moeten initiatieven met betrekking tot Ring-TV en/of ROB-TV afgestemd worden met de provincie Vlaams-Brabant, omdat de provincie ook regelmatig ondersteuning geeft aan de regionale zenders.

3.3.3. Vernederlandsing van het straatbeeld

We moeten blijvend aandacht hebben voor de vernederlandsing van het straatbeeld. We kunnen dit doen door het onderschrijven van de initiatieven van de provincie Vlaams-Brabant en vzw De Rand, die handelaars, verenigingen of organisaties die tweetalige reclame maken er op wijzen dat dit in strijd is met de taalwet. Verder kunnen we onderzoeken in hoeverre er bij deze handelaars, verenigingen of organisaties sprake is van onwil, dan wel onkunde en onwetendheid. Indien hieruit zou blijken dat er nood is aan bijkomende informatie of hulp, overwegen we om eventueel expertise ter beschikking te stellen in de vorm van iemand die die handelaars, verenigingen of organisaties (eenmalig) helpt bij een vertaling of bij het opstellen van een Nederlandstalige communicatie. Voor initiatieven in deze zijn uiteraard afspraken met de provincie en vzw De Rand nodig.

3.4. Werk

3.4.1. Inleiding

Met de laagste werkloosheidsgraad behoort Halle-Vilvoorde tot de topregio's in Vlaanderen. Ook het aandeel werkenden van de inwoners op actieve leeftijd is hoog. De werkzaamheidsgraad van de mannen overschrijdt zelfs het Europees streefcijfer. En dit ondanks het faillissement van SABENA en de crisis in de luchtvaart.

Net zoals elders in Vlaanderen neemt het aantal werkzoekenden echter ook in Halle-Vilvoorde toe. De 19 gemeenten in de Vlaamse rand worden daarenboven gekenmerkt door een aantal specifieke uitdagingen. Meer dan 1 op 3 van de werkzoekenden in de regio hebben niet het Nederlands als moedertaal. Anderstaligheid wordt soms gecumuleerd met andere risicokenmerken zoals laaggeschooldheid, oudere werkzoekende,... Anderzijds geraken heel wat openstaande vacatures in Halle-Vilvoorde omwille van de taal vandaag niet ingevuld. Talenkennis is een voorwaarde voor het vinden van een job. Het bevorderen van de talenkennis zal dan ook een prioriteit vormen voor de komende jaren.

Een belangrijke opportuniteit in de randgemeenten is de toenemende economische activiteit in de quataire sector, gezien de impact ervan op de kwaliteit van de leefomgeving (gezondheidszorg, recreatie,...). Dit kan een deel van antwoord bieden op de uitdaging van leefbaarheid. De centrale Europese ligging, de nabijheid van de hoofdstad en de aanwezigheid van de luchthaven stimuleren deze groei. De luchthaven is bovendien een magneet voor andere economische activiteiten. Meer dan de helft van de tewerkstelling wordt gerealiseerd in de bedrijfszones langs de ring en rond de luchthaven. De ondernemingsdynamiek is dan ook groot.

De uitdagingen liggen zowel op het vlak van taal als leefbaarheid, waarbij beide uitdagingen interfereren met elkaar en in een aantal gevallen onlosmakelijk verbonden zijn. Het werkgelegenheidsbeleid in de 19 gemeenten van de Vlaamse rand zal dan ook rekening moeten houden met deze specifieke kenmerken, eigen aan de regio. Dit vraagt een samenwerking met alle betrokken partners op streekniveau, maar ook afspraken met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest omtrent de bevordering van de interregionale mobiliteit. Een geïntegreerd beleid zal ook hier dienen versterkt te worden. Maar een gedifferentieerde aanpak blijft noodzakelijk ten aanzien van de kansengroepen die specifieke acties vereisen naar begeleiding en opleiding. Hieronder vallen acties die de Nederlandse taalkennis (op de opleidings- en werkvloer) bevorderen, het stimuleren van sociale-economie-projecten naar de moeilijk plaatsbare doelgroepen,...

3.4.2. Meer mensen aan het werk

Lokale werkwinkels

Ondanks de hoge werkzaamheid in Halle-Vilvoorde neemt het aantal werkzoekenden toe. We moeten dus alles in het werk stellen om meer mensen aan het werk te krijgen. In eerste instantie willen we meer mensen naar werk toe leiden. Het vinden van een job en/of het vinden van de geschikte persoon om de job in te vullen is immers niet altijd evident. Een belangrijke overheidsopdracht bestaat er in om de zoektocht naar werk zowel in hoofde van de werkzoekende als in hoofde van de werkgever transparanter en eenvoudiger te maken. Om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zo optimaal mogelijk op elkaar af te stemmen, verleent de overheid een vrij toegankelijke, kwaliteitsvolle en universele dienstverlening inzake werk en opleiding aan werkzoekenden, werkgevers en werknemers. Daarnaast willen we aan iedere werkzoekende het recht garanderen op een aangepast aanbod dat gericht is op de doorstroming naar werk. Het realiseren van deze 'sluitende aanpak' is een belangrijke uitdaging voor de komende legislatuur.

Deze dienstverlening wordt op een geïntegreerde wijze aangeboden via 3 kanalen, de face-to-face contacten in de werkwinkel, telefonisch en on line.

De lokale werkwinkels zijn en blijven een belangrijk instrument in het Vlaams werkgelegenheidsbeleid. De werkwinkel wil de dienstverlening inzake werk en opleiding zo dicht mogelijk bij de burger aanbieden. De universele dienstverlening van de VDAB wordt samen met het dienstenaanbod van de lokale overheden, de trajectbegeleidingsdiensten voor personen met een handicap (ATB), de lokale derden, PWA, ... geïntegreerd in de werkwinkel.

Van de 8 voorziene werkwinkels in de Vlaamse rand zijn er reeds 4 operationeel, met name Sint-Pieters-Leeuw, Dilbeek, Asse (samen met Merchtem, Opwijk en Wemmel) en Vilvoorde (samen met Grimbergen, Zemst, Kampenhout, Machelen en Steenokkerzeel). De werkwinkels Beersel (samen met St-Genesius-Rode, Drogenbos en Linkebeek), Zaventem (samen met Kraainem en Wezembeek-Oppem), Overijse (samen met Hoeilaart) en Tervuren (samen met Kortenberg, Bertem, Huldeberg en Oud-Heverlee) zullen wellicht volgend jaar operationeel zijn/worden.

De werkwinkel brengt niet alleen mensen naar werk maar brengt het werk ook naar de mensen via de tweede werkwinkelpijler, namelijk de buurt- en nabijheidsdiensten. Uit de omgevingsanalyse is reeds gebleken dat de quatrijke sector meer en meer een belangrijke plaats inneemt in de regio Halle-Vilvoorde. De verdere uitbouw hiervan is met andere woorden een belangrijke opportuniteit voor de 19 randgemeenten want ze biedt tal van voordelen die de leefbaarheid in de regio bevorderen, zoals een positieve impact op de kwaliteit van de leefomgeving wegens toenemende aandacht voor gezondheidszorg, recreatie,.... De buurt- en nabijheidsdiensten bieden ook een antwoord op toenemende behoeften aan hulp in het huishouden, kinderopvang, buurtrenovatie, groenbeheer,.... Anderzijds biedt deze sector bijkomende duurzame tewerkstellingsmogelijkheden in de regio, wat prioritair is voor laaggeschoolden.

Tijdens de vorige legislatuur werd reeds aanzienlijk geïnvesteerd in de ontwikkeling van deze tweede werkwinkelpijler, enerzijds via de centrumsteden, anderzijds via het projectenfonds via de Koning Boudewijnstichting. Vanuit de Vlaamse rand werd slechts één project aangevraagd en goedgekeurd, namelijk Jobhuis Halle-Vilvoorde (sinds 2001). Een jobhuis is een vormings- en opleidingscentrum voor maatschappelijk kwetsbare jongeren en volwassenen, laaggeschoolde werkenden en werkzoekenden, bestaansminimumtrekkers, herintreders, schoolverlaters, ... Via dit project wil men deze doelgroep meer kansen geven in de samenleving en hun tewerkstellingskansen vergroten. Er is een renovatieploeg, een strijkwinkel en een fietsproject (hersteldienst en bewaken en verhuren van fietsen aan het station van Halle). Concreet worden via dit project 3 VE doelgroepwerknemers, 1 VE art. 60 en 5 VE begeleiders tewerkgesteld.

Met de Vlaams minister bevoegd voor de Sociale Economie, die verantwoordelijk is voor de uitbouw van de dienstenwerkgelegenheid, zullen we concrete afspraken maken omtrent de verdere uitbouw van deze tweede werkwinkelpijler.

Extra incentives voor kansengroepen

Het hebben van een job speelt een belangrijke rol in onze samenleving. Het structureel onevenwicht op de arbeidsmarkt vertaalt zich dan ook in onze samenleving. Een grote groep vindt vandaag nog steeds geen aansluiting op de arbeidsmarkt. Kansengroepen meer en beter inzetten op de arbeidsmarkt is dan ook een belangrijke doelstelling van het werkgelegenheidsbeleid. Gelet op de uitgangspunten van de Beleidsnota Werk zal er gestreefd worden naar een sterke integratie van het beleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit in alle aspecten van het werkgelegenheidsbeleid. Anderzijds blijven een aantal specifieke maatregelen voor specifieke kansengroepen noodzakelijk.

De anderstaligen maken een belangrijk deel uit van de doelgroep van het werkgelegenheidsbeleid in Halle-Vilvoorde. Uit de omgevingsanalyse blijkt dat de verstedelijkte rand rond de hoofdstad een sterke concentratie van anderstaligen kent -ook in de niet-faciliteitengemeenten- van zowel de EU als buiten de EU. Bijna 40% van de werkzoekenden hebben moeilijkheden met de Nederlandse taal, autochtonen zowel als allochtonen. Met het oog op het onthaal, begeleiding en oriëntering van allochtonen werden reeds belangrijke stappen gezet in kader van het inburgerings- en inwerkingsdecreet. In de periode 2002-2003 waren in de regio Halle-Vilvoorde de onthaalbureaus MIKST voor Midden-Brabant en PIN Halle verantwoordelijk voor respectievelijk 50 en 90 gerealiseerde trajecten. Voor de periode 2003-2004 werden voor Vlaams-Brabant 385 trajecten goedgekeurd. Dit is een goede aanzet, maar niet voldoende, want hiermee wordt slechts 25% van de behoeften gedekt. Vandaar dat we pleiten voor een behoeftendekkend aanbod (zie 3.6.1. "Omgaan met en integratie van anderstaligen"). Het verwerven van de Nederlandse taalkennis is dan ook één van de prioritaire acties inzake toeleiding naar werk en/of opleiding. In de Vlaamse VESOC-actieplannen (gelijke kansen, migranten, arbeidsgehandicapten en ouderen) wordt er nadruk gelegd op een overkoepelend diversiteitsbeleid dat steunt op het principe van een evenredige participatie in de werkzaamheidsgraad. Bij deze actieplannen wordt een doelgroepoverstijgende aanpak gevoerd. De

diversiteitsplannen en beste praktijken worden momenteel in het kader van een VIONA-onderzoek van het HIVA geëvalueerd. In 2003 werden 14 diversiteitsplannen en 2 beste praktijken ingediend voor de regio Halle-Vilvoorde.

Instant A is een interim-project, dat zich specifiek richt naar jongeren, gegroeid vanuit een samenwerking tussen publieke en private interim-kantoren en straathoekwerk. Dit nieuwe 'interim-kantoor' boort een duidelijk nieuwe doelgroep aan die niet direct te traceren is bij de reguliere arbeidskantoren. De doelgroepen zijn laaggeschoolde jongeren tussen 18 en 30 jaar met weinig werkervaring die de cultuur van werkzekerheid niet kennen. Instant A speelt in op de vraag op de arbeidsmarkt en biedt een contingent werkwilligen, maar vraagt van werkgevers een zeker engagement en flexibiliteit. De resultaten van de eerste jaarhelft van 2004 zijn zeer positief.

Het kantoor in Vilvoorde presteerde in de eerste jaarhelft van 2004 39.078,42 rsz-uren en zorgde voor 290 tewerkstellingen. 263 nieuwe mensen vonden tijdens deze periode hun weg naar Instant A. De doelgroep werd zeker bereikt –meer dan 67% was jonger dan 30 jaar. Het kantoor van Vilvoorde bereikt met 70.37% beduidend veel meer mannen dan de andere kantoren.

Gezien de positieve resultaten van de 4 Instant A-kantoren zal op korte termijn een meerjarenplan opgemaakt worden. De lange-termijn-doelstellingen zullen hierin opgenomen worden, evenals de toeleiding naar de lokale werkwinkels. Deze uitzendarbeid is immers een trajectschakel naar het Normaal Economisch Circuit.

Taal en techniek op de arbeidsmarkt

Wie de taal in de regio niet kent, vindt ook geen werk. Werk vormt immers de eerste en meestal essentiële voorwaarde voor integratie. Voor de openstaande vacatures in de regio wordt veel (maar ook terecht) meer dan elders een bepaalde taalkennis gevraagd. Dit is een duidelijke problematiek bij de aanwezige en voornamelijk laaggeschoolde werkzoekenden in Halle-Vilvoorde. De VDAB ontwikkelt al enkele jaren een specifiek aanbod voor anderstalige werkzoekenden via het inwerkingsbeleid. Het taalonderricht spitst zich voornamelijk toe op de specifieke vaktechnische termen in de opleidingstrajecten. De dubbele combinatie (taal en techniek), de begeleiding op de opleidings- en werkvloer en de gespecialiseerde jobcoaching zorgen voor een gemakkelijke integratie op de werkvloer. Momenteel hebben we een uitgewerkt aanbod in Vilvoorde dat voornamelijk gericht is op de horeca (grootkeukenhulp), het vervoer (heftruck) en bijkomende rigger-monteerders. Bij de opmaak van het streekpact Halle-Vilvoorde (zie verder) zal ook onderzocht worden in welke groeisectoren dit aanbod dient uitgebreid te worden. Een behoeftendekkend en maatgericht aanbod Nederlands Tweede taal gericht op arbeid, en een specifieke trajectbegeleiding en opleidingsaanbod zijn dan ook cruciaal voor de integratie op de arbeidsmarkt in de Vlaamse rand.

3.4.3. Mensen aan het werk houden

Het is van even groot belang om de mensen die aan het werk zijn, ook aan het werk te houden. De Vlaamse ondernemingen worden blootgesteld aan sterk veranderende omgevingsfactoren met faillissement, delocalisatie, afslanking, enz. tot gevolg. De Vlaamse rand is hier de laatste jaren meermaals op een spectaculaire wijze mee geconfronteerd geweest, o.a. met de sluiting van Renault-Vilvoorde en het faillissement van SABENA.

Voor oudere werknemers leidt een herstructurering bijna automatisch tot inactiviteit. Via het '*fiscaal rugzakje*' willen we oudere werknemers een extra financiële prikkel geven om in een hertewerkstellingsscenario te stappen. Oudere werknemers die in het kader van een herplaatsingsprocedure een duurzame job vinden bij een nieuwe werkgever krijgen een forfaitaire belastingvermindering.

Herstructurerings hebben een belangrijke impact op de subregionale arbeidsmarkt. Samenwerkingsverbanden op subregionaal niveau zijn dan ook cruciaal om het hertewerkstellingsbeleid bij herstructurering gestalte te geven. Het indijken van de uitstroom naar de inactiviteit is immers de verantwoordelijkheid van de verschillende actoren. VDAB, sociale partners, Herplaatsingsfonds, werkwinkel, outplacementbureaus, uitzendkantoren, sociale werkplaatsen, enz. zullen aangesproken worden om hier vanuit een geïntegreerde aanpak werk van te maken.

Bij een aantal grote herstructurerings/sluitingen in de Vlaamse rand (Renault, Sabena) werden er op initiatief van de VDAB, de onderneming en de sociale partners **tewerkstellingscellen** opgericht. De regio Halle-Vilvoorde kende vanaf het begin van de jaren '90 aanzienlijke jobverliezen in de industriële sector. De sluiting van Renault Vilvoorde was in 1997 een feit en had bovendien een belangrijke impact op een aantal toeleveringsbedrijven. Om de werknemers te begeleiden werd de tewerkstellingscel Renault opgericht. Met het faillissement van SABENA werd eveneens een tewerkstellingscel opgericht met het oog op het begeleiden van de getroffen werknemers naar een nieuwe job of aangepaste opleiding. Het instrument van de tewerkstellingscel zal verder gepromoot worden. Het sociaal interventieteam zal waar mogelijk worden uitgestuurd om na akkoord van de onderneming en de werknemersvertegenwoordiger(s) eerstelijnsinformatie –en opvang te verstrekken. De **sociale interventie-adviseurs** kunnen hiertoe in overleg met de Sociaal Economische Raad van de Regio (SERR) een aanzet geven. Zo'n samenwerkingsverband kan leiden tot een sociaal-economisch platform waarbij ervaring en kennis over sociale begeleiding wordt gebundeld en gestructureerd.

3.4.4. Partnerschappen

Bevorderen van de Interregionale mobiliteit

In het beschrijvende hoofdstuk werd meermaals gewezen op de wisselwerking tussen Brussel en de Vlaamse rand. Deze wisselwerking is de aanzet om de samenwerking met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bevorderen. Op 6 juni jl. werd een samenwerkingsakkoord afgesloten tussen het Brussels Hoofdstedelijk

Gewest, het Waalse Gewest, het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de interregionale mobiliteit van werkzoekenden. De opzet van deze samenwerking is om concrete acties op te zetten met betrekking tot de snellere uitwisseling van vacatures voor knelpuntberoepen, het opzetten van gemeenschappelijke, virtuele vacatureplatformen, de bevordering van taalopleidingen voor werkzoekenden uit andere gewesten, de organisatie van regio-overschrijdende opleidingen en het uitbouwen van sociale noodplannen voor de hertewerkstelling van werknemers die het slachtoffer zijn van grote, grensoverschrijdende herstructureringen.

Specifiek voor de Vlaamse rand is er het engagement tot het opstellen van een gecoördineerd actieplan "Brussel-Rand". Het akkoord voorziet in de oprichting van een **strategische cel** bestaande uit de betrokken functionele ministers en de betrokken sociale partners. Deze cel is belast met het onderzoek naar een betere afstemming van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt tussen Brussel en de Vlaamse rand. De publieke bemiddelings- en opleidingsdiensten (VDAB, BGDA, Forem en BXL Formation) zijn belast met het opstellen van een technische uitvoeringsovereenkomst van dit samenwerkingsakkoord. Deze overeenkomst zal een concreet actieplan bevatten.

Dit engagement kadert volledig in de doelstellingen van het Regeerakkoord die gericht zijn op een structurele samenwerking met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest o.a. op het domein van beroepsopleiding en tewerkstelling. In dit kader zal een geactualiseerd Brussel-plan worden uitgewerkt dat in een meerjarenprogrammering maatregelen bevat met betrekking tot de inrichting van Vlaams-Brusselse werkwinkels, een uitbreiding van het beroepsopleidingsaanbod, samenwerking op vlak van het inwerkings- en inburgeringsbeleid en uitbreiding van taalopleidingen voor werkzoekenden en werknemers.

Sociaal-economische streekontwikkeling

Met het decreet van 7 mei 2004 beoogde de Vlaamse Regering een hervorming van de sociaal-economische streekontwikkeling in Vlaanderen. De vroegere Subregionale Tewerkstellingscomités en de Streekplatformen gaan hierbij op in versterkte nieuwe overlegstructuren. De uitbouw van die nieuwe structuren krijgt in 2005 vaste vorm. De nieuwe structuur in Vlaams-Brabant zal bestaan uit één juridisch orgaan, het Erkend Regionaal Samenwerkingsverband (ERSV), 2 Regionale Sociaal-economische Overlegcomités (RESOC) voor Leuven en Halle-Vilvoorde (samengesteld uit de sociale partners, gemeentebesturen en de provincie) en één Sociaal-Economische Raad van de Regio (SERR) voor de provincie (samengesteld uit de sociale partners).

Om een geïntegreerd streekbeleid te voeren is het belangrijk om alle actoren die actief zijn op de domeinen van werkgelegenheid, economie, onderwijs, opleiding, welzijn,... te mobiliseren. Vanuit STC Halle-Vilvoorde werd op 10 september jl. hiertoe reeds een eerste aanzet gegeven met de voorstelling van de sociaal-economische omgevingsanalyse. Deze zal gevolgd worden door een aantal Ronde Tafelconferenties over thema's die van belang zijn voor de regio Halle-Vilvoorde, zoals de uitbouw van de buurt- en nabijheidsdiensten, de anderstaligheid, de luchthaven en gerelateerde activiteiten, enz. Dit overleg zal leiden tot een

gezamenlijke missie en doelstelling die deel zullen uitmaken van het “**Streekpact voor de regio Halle-Vilvoorde**”.

3.5. Onderwijs

3.5.1. Inleiding

Onderwijs speelt een belangrijke rol in eenieders persoonlijke en maatschappelijke ontplooiing. Aangepast onderwijs kan voor een grote meerwaarde in levenskwaliteit zorgen. Tot zover geldt het verhaal voor alle inwoners in Vlaanderen.

Concreet voor de rand speelt onderwijs een belangrijke rol voor zowel het Vlaams karakter als de leefbaarheid. Door de specifieke omstandigheden in de rand is taal immers een doorslaggevende voorwaarde in het verhogen van individuele kansen in de maatschappij, zowel op de arbeidsmarkt (wat uitvoerig is belicht in het stuk over werk) als op het vlak van integratie (wat aan bod komt in 3.6. “Integratie, onthaal en taal”). Hierdoor verhoogt zowel het gebruik van het Nederlands als de levenskwaliteit van de gebruiker, wat respectievelijk belangrijk is voor het Vlaams karakter en de leefbaarheid.

Daarnaast is er nog de zeer specifieke problematiek van de Franstalige scholen in de faciliteitengemeenten, wat in eerste instantie enkel een uitdaging voor het Vlaamse karakter van de rand lijkt, maar waar uit het verhaal duidelijk zal blijken dat het veel dieper gaat. Immers als de scholen zich zouden inschrijven in het beleid van de Vlaamse Gemeenschap, zouden de leerlingen veer meer omkadering en zorg krijgen, wat uiteraard de kansen van deze leerlingen en de leefbaarheid in het algemeen kan bevorderen.

3.5.2. Bijkomende ondersteuning voor Nederlandstalige scholen

In overeenstemming met het regeerakkoord wordt aan de Nederlandstalige scholen in de rand bijkomende ondersteuning en begeleiding verleend om anderstalige kinderen goed te kunnen integreren, met behoud van een kwalitatief hoogstaand Nederlandstalig onderwijs voor de Nederlandstalige kinderen.

In dit verband zullen op termijn alle Nederlandstalige basisscholen uit de faciliteitengemeenten de kans krijgen opnieuw een aanvraag te doen om aanvullende lestijden te bekomen.

Om deze lestijden te bekomen, zal geen aanwendingsplan meer gevraagd worden. De evaluatie van de aanwending van deze lestijden zal gebeuren binnen de reguliere doorlichtingsprocedure.

3.5.3. Oplossing voor inspectie in het Franstalige faciliteitenonderwijs

Het regeerakkoord verbindt er zich toe om tegen 1 januari 2006 een oplossing te vinden voor de problematiek van de pedagogische en taalinspectie in het Franstalige faciliteitenonderwijs. Anders zal de Vlaamse Gemeenschap éézijdige maatregelen nemen.

Uiteraard zullen we eerst overleg plegen met de Franse Gemeenschapsregering.

We verbinden ons hiertoe, omdat het niet kunnen uitvoeren van de inspecties tot gevolg heeft dat er belangrijke opportuniteiten voor die leerlingen niet benut kunnen worden, zoals de zorguren, de GOK-lestijden, de leerlingenbegeleiding,...

Met het oog op een betere integratie in de Vlaamse rand en in Vlaanderen is dit bijkomende aanbod niet onbelangrijk. Pedagogische inspectie en taalinspectie zijn met andere woorden geen louter verplichte controle op het onderwijs, maar zorgen ervoor dat de leerlingen in het Franstalig onderwijs in de faciliteitengemeenten extra aanmoediging krijgen voor integratie.

3.5.4. Specifieke aandacht voor het tweetalige federale korps van de taalinspectie

De controles op de moedertaal en op de gebruikelijke taal in de basisscholen van de taalgrens- en faciliteitengemeenten (om te bepalen of kinderen tot het Franstalig onderwijs toegelaten mogen worden of niet) moeten op een degelijke manier uitgevoerd worden.

De Vlaamse regering zal hierover contact opnemen met de beide bevoegde federale ministers om te komen tot het verbeteren van de werkingsregels van dit korps.

Meer algemeen zal de Vlaamse Regering met het oog op meer homogene bevoegdheidspakketten en noodzakelijke hefboomen voor een beter bestuur de volledige overdracht verdedigen van de taalinspectie en de pedagogische inspectie van de faciliteitenscholen.

3.5.5. Toekenning zorguren aan de faciliteitenscholen

Het zorgbeleid in scholen is belangrijk voor de afstemming van het onderwijs- en opvoedingsgebeuren op de behoeften van de leerlingen. Aan alle Franstalige scholen in de faciliteitengemeenten die in eerste instantie weigerden om uren zorg aan te vragen, wordt daarom opnieuw de vraag gesteld of ze tot het systeem wensen toe te treden, mits toelating van en evaluatie door de Vlaamse onderwijsinspectie.

Op deze wijze kan ook in deze scholen een goed zorgbeleid gerealiseerd worden voor deze kinderen. Hierdoor kan bijkomend ingespeeld worden op een brede waaier van problemen: het welbevinden van de leerlingen wordt bevorderd, er komt meer aandacht voor het gepast omgaan met signalen, de communicatie met de ouders wordt bijkomend verzorgd en de samenwerking met de centra voor leerlingenbegeleiding wordt systematisch nagestreefd.

Ook hier is de inspectie geen louter verplichtend gegeven, maar het zorgt ervoor dat extra zorg kan besteed worden aan de behoeften van de kinderen.

3.5.6. Toekennen aanvullende GOK-lestijden aan de faciliteitenscholen

Op basis van het decreet gelijke onderwijskansen (GOK) worden aanvullende lestijden ter beschikking gesteld op basis van het aantal doelgroepleerlingen (kansarme autochtone en allochtone kinderen die aan een aantal indicatoren voldoen).

Aan alle schoolbesturen van de Franstalige faciliteitenscholen wordt dan ook opnieuw de vraag gesteld of ze in het systeem van de GOK-lestijden wensen in te treden. De voorwaarde is dat ze bij toekenning van deze aanvullende lestijden, in overeenstemming met het GOK-decreet, geëvalueerd worden door de Vlaamse onderwijsinspectie.

Het toekennen van deze aanvullende GOK-lestijden is des te noodzakelijker omdat uit de analyse van de bevolkingstoename in deze gemeenten blijkt dat het aantal kansarme inwoners toeneemt, en daardoor dus ook het aantal doelgroepleerlingen die recht hebben op deze bijkomende ondersteuning.

Eens te meer is de inspectie geen loutere verplichting, maar biedt zij kansen om kansarme leerlingen extra te ondersteunen.

3.5.7. Centra voor leerlingenbegeleiding (CLB)

De schoolbesturen van de Franstalige scholen in de faciliteitengemeenten zullen uitgenodigd worden om zich in regel te stellen met de bepalingen van het decreet centra voor leerlingenbegeleiding. Ze zullen ook gevraagd worden om zich in regel te stellen met de ermee samenhangende erkennings-, subsidiërings- en financieringsvoorwaarden zoals bepaald in het decreet basisonderwijs.

3.5.8. Onthaalbeleid anderstalige ouders

Het onthaalbeleid zoals voorzien voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zullen we doortrekken naar de scholen in de Vlaamse Rand. In dit onthaalbeleid wordt anderstalige ouders duidelijk gemaakt dat zij een belangrijke verantwoordelijkheid hebben door hun keuze voor het Nederlandstalig onderwijs. Ouders dienen het nut in te zien van het gebruik van het Nederlands door hun kinderen, ook buiten de school en de lesuren.

3.6. Integratie, onthaal en taal

3.6.1. Omgaan met en integratie van anderstaligen

De instroom van anderstaligen is een grote uitdaging, zowel op vlak van leefbaarheid als taal. Maar mits een goed onthaal en begeleiding zodat nieuwe inwijkelingen in de rand zo snel mogelijk hun weg vinden in de samenleving, biedt deze instroom ook heel wat opportuniteiten, bijvoorbeeld op het vlak van het invullen van vacatures (zie 3.4.2.)

Het inburgeringsdecreet is in eerste instantie gericht op nieuwkomers en hun integratie in de samenleving. Deze integratie gaat het snelst via de kennis van de taal enerzijds en de tewerkstelling anderzijds (zie 3.4. "Werk"). De algemene kenmerken van deze nieuwe migratiegolf (Franstalig, socio-economisch minder sterk) maken dat deze mensen enerzijds voor een toenemende verfransing kunnen zorgen, maar anderzijds in principe ook meer ontvankelijk zijn voor initiatieven van de Vlaamse Gemeenschap.

Het leren van Nederlands bijvoorbeeld verhoogt hun kansen om werk te vinden (zie 2.6.4. "Werkloosheid"). Ze zijn ook minder gevoelig aan de taalstrijd in de rand; ze blijven niet uit principe vasthouden aan het Frans. De kans is groot dat zij Nederlands gebruiken als dat hun socio-economische situatie kan verbeteren. Voorwaarde is natuurlijk dat zij de weg vinden naar taalcursussen. Daarenboven is het eerste onderdeel van het inburgeringsbeleid verplicht voor de zogenaamde nieuwkomers.

We moeten daarom dan ook in eerste instantie een toereikend aanbod realiseren. Hiervoor zullen we met de bevoegde minister een stappenplan Vlaamse rand 2004-2009 ontwikkelen. Ook met betrekking tot voldoende taal- en techniektrajecten, en Nederlands op de werkvloer via het inwerkingsdecreet zal er specifieke aandacht zijn voor de rand. (zie 3.4.2.)

Buiten het bereiken van de nieuw- en oudkomers is de situatie in de rand niet echt te vergelijken met de rest van Vlaanderen. Bovenop de klassieke nieuwkomers hebben we ook een relatief grote groep Franstalige Belgen en EU-burgers in de rand die het gevolg zijn van de aanwezigheid van internationale instellingen zoals de Europese commissie in Brussel. Vaak wordt ook het belang van de doelgroep van hoogopgeleide decision-makers uit het buitenland onderschat. Zij kunnen ambassadeurs worden voor de troeven en waarden van de Vlaamse Gemeenschap, niet alleen in hun woonomgeving, maar ook in hun professionele omgeving. EU-burgers en Franstalige Belgen zijn echter vaak niet geïnteresseerd in het bestaande taalaanbod. Hun behoeften liggen ook anders in vergelijking met de 'traditionele' nieuwkomers waarbij de klemtoon vaak ligt op werk vinden. Ze hebben vaak enkel het Nederlands nodig om eerder formele zaken te regelen (contacten met de gemeente, aansluitingen e.d.) en daarom heeft dit vaak een ontradend effect. We moeten dit trachten positief om te buigen en hen er van overtuigen dat het Nederlands ook aangenaam en belangrijk kan zijn voor bijvoorbeeld de opvoeding van hun kinderen, de integratie in het verenigingsleven, contacten met de bureaus, ... Een goed en gedifferentieerd aanbod ontwikkelen voor deze groep is dan ook een uitdaging. In samenwerking met de provincie zullen we onderzoeken of we een 'centraal infopunt Nederlands' ontwikkelen om deze doelgroep te bereiken dan wel of deze rol ook weggelegd is voor (de antenne van) het Huis van het Nederlands (zie

verder). Verder denken we er ook aan om voor de doelgroep van buitenlandse decision-makers specifieke evenementen te organiseren. In het kader van de optimale samenwerking die we nastreven op het terrein in de rand, moeten we naast samenwerking met de provincie ook bekijken of we de onthaalfunctie die de gemeenschapscentra nu de facto uitoefenen, erkend en ingepast kunnen worden.

3.6.2.NT2 – Huizen van het Nederlands

Decretaal werd er per provincie één Huis van het Nederlands voorzien en drie stedelijke (Antwerpen, Brussel en Gent), met als doel de kwaliteit van het aanbod te verbeteren, het aanbod beter op elkaar af te stemmen, beter onthaal en betere begeleiding van de cursisten te realiseren, zicht te krijgen op de wachtlijsten en vorderingen van cursisten op te volgen. In de provincie Vlaams-Brabant is het Huis voorzien in Leuven. Het decreet maakt wel de oprichting van kijkomende antennes mogelijk. De plannen van het huis van het Nederlands Vlaams-Brabant bestaan momenteel in de oprichting van twee antennes in de Vlaamse Rand. Deze structuur is afgestemd op de inplanting van onthaalbureaus in de Vlaamse Rand. Dat is een goede zaak, gezien de specifieke uitdaging in de rand. Hierbij is ook weer een goede afstemming wenselijk tussen de verschillende actoren, want juist omwille van de specifieke situatie in de rand, zijn ook andere actoren op dit terrein actief, zoals de provincie (met o.a. haar campagne voor taalcursussen) en de vzw De Rand.

3.6.3.Toepassing van de taalwetgeving

Om aan de uitdaging van de grote aanwezigheid van anderstaligen tegemoet te komen, moet naast een positief beleid naar anderstaligen, in de rand uiteraard de taalwetgeving toegepast worden.

Faciliteitengemeenten

Wij staan achter de strikte toepassing van de faciliteiten in de Vlaamse Rand, conform de omzendbrief van de Vlaamse Regering van 16 december 1997, de zogenaamde omzendbrief Peeters. Men moet echter niet verhehlen dat deze omzendbrief het voorwerp uitmaakt van een annulatieberoep bij de Raad van State. Het spreekt voor zich dat de Vlaamse Regering het arrest van de Raad van State weliswaar juridisch zal eerbiedigen, maar steeds maatregelen zal ontwikkelen die het Vlaamse karakter van de faciliteitengemeenten versterken.

De andere randgemeenten

Een belangrijk probleem waar vooral gemeenten in de rand mee geconfronteerd worden is het omgaan met anderstaligen in gemeentehuizen en OCMW's. Volgens de taalwetgeving (met uitzondering van de faciliteitengemeenten) mogen deze anderstaligen enkel bediend worden in het Nederlands. Anderzijds blijkt uit de praktijk dat dit uit menselijk oogpunt en omwille van de integratie niet altijd even evident is, zeker niet bij een eerste contact.

Om hieraan tegemoet te komen kunnen we een aantal richtlijnen voor gemeentebesturen laten opstellen over het onthaal van anderstaligen met respect

voor de taalwetgeving en met het oog op een betere integratie van deze anderstaligen. De gemeentebesturen kunnen hierover ook informatie uitwisselen in het kader van het op te richten platform van randgemeenten (zie 4.4.)

3.7. Huisvesting

In de omgevingsanalyse hebben we beschreven hoe de leefbaarheid in de rand ernstig in het gedrang komt door de hoge prijzen voor bouwgronden en woningen. Het instrument dat de Vlaamse regering ter beschikking heeft om hier tegen in te gaan (Vlabinvest) botst tegen de beperkingen van budget, doelgebied, aanbod (in sommige faciliteitengemeenten bijvoorbeeld komt er zo goed als geen enkele bouwgrond meer op de markt) en decretale mogelijkheden (Vlabinvest is bijvoorbeeld niet opgenomen in de Wooncode en kan hierdoor geen gebruik maken van deze subsidiëeringsmechanismen).

Daarom is een dringende evaluatie en heroriëntering nodig van dit instrument zoals voorzien in het regeerakkoord. Daarenboven willen we samen met de functioneel bevoegde minister bekijken of bestaande actoren binnen de huisvesting ingeschakeld kunnen worden in een beleid specifiek gericht op de rand.

Om via samenwerking tot een goed bestuur te komen, is afstemming nodig met de initiatieven van de provincie (zie 4.3.)

3.8. Economie - Ruimtelijke Ordening

De luchthaven van Zaventem is een economische aantrekkingspool en biedt ook heel wat kansen op vlak van tewerkstelling, zoals aangetoond is in de omgevingsanalyse (zie 2.5. "Socio-economische situering"). Dat houdt ook gevaren in, want verschuivingen hier hebben zware repercuties op de hele regio, voornamelijk op het vlak van tewerkstelling. Tegelijkertijd betekent de luchthaven een druk op de woon- en leefkwaliteit van de omgeving.

Daarom pleiten we ervoor dat er een strategisch plan wordt opgemaakt, waarin de verschillende toekomstscenario's voor de luchthaven geschetst worden, rekening houdend met alle economische factoren, maar ook met de leefbaarheid, mobiliteit, Europese ontwikkelingen, enz.

Dit strategisch plan kan een onderdeel zijn van het Streekpact Halle-Vilvoorde.

3.9. Mobiliteit

De inwoners van de Vlaamse rand zijn voor veel zaken gericht op Brussel; ze gaan er werken, gaan er naar concerten of worden er opgenomen in de ziekenhuizen. Het gevolg is dat de mobiliteit zeer sterk gericht is op de hoofdstad. Daarnaast zien we nog steeds een toename van het autoverkeer. Het gevolg zijn gigantische files tijdens de spitsuren, het verkeer slibt dicht. Om aan die uitdaging van leefbaarheid een antwoord te geven, zijn nieuwe autowegen en straten geen serieuze optie, maar is slechts één oplossing echt werkzaam: verbetering van het openbaar vervoer. In het GEN vinden we dan ook een goede aanzet om de verkeerscongestie tegen te gaan. Maar dit GEN is anderzijds te eenzijdig op de verbindingen met Brussel gericht.

De Vlaamse rand heeft ook dwarsverbindingen nodig. Het strategisch plan regionet Brabant-Brussel biedt als aanvulling op het GEN een aanzet voor regionale en lokale verplaatsingen.

Samen met de functioneel bevoegde minister zullen we bijstand en ondersteuning leveren om het BB-net als volwaardig alternatief voor het GEN-netwerk te promoten, samen met de verschillende betrokken actoren (vervoersmaatschappijen en gewesten).

Eén van de gevolgen van het ontbreken van die dwarsverbindingen in de rand is dat bedrijventerreinen niet altijd bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Dit is vooral een probleem voor de meest kwetsbare doelgroepen, die niet beschikken over een auto. Mobiliteit is echter wel een belangrijke randvoorwaarde voor de opstap naar een job. Niet alleen de prijs van een woon-werkverplaatsing is vaak een belasting. Werkzoekenden uit de niet-geïndustrialiseerde rand rond Brussel hebben het vaak moeilijk om andere streken in de regio Halle-Vilvoorde te bereiken met het openbaar vervoer. Daarom moet samen met de Lijn en de betrokken gemeenten bekeken worden of en hoe de trajecten en dienstregelingen van De Lijn hier op afgestemd kunnen worden. We zullen samen met de functioneel bevoegde minister de bedrijven ook aanspreken op hun verantwoordelijkheid om vervoersplannen te maken voor hun bedrijf.

3.10. Welzijn

Een belangrijke uitdaging in verband met de leefbaarheid van de rand is dat ondanks de rijkdom van de regio, de welzijnsvoorzieningen geen gelijke tred hebben kunnen houden met de bevolkingstoename. De voorzieningen voor kinderopvang, aangepaste bejaardenzorg (rusthuizen, serviceflats, thuiszorg) en andere welzijnsvoorzieningen zijn in de rand ontoereikend. Dit vraagt bijzondere aandacht in het beleid.

3.11. Milieu

Momenteel loopt het Bruegelproject dat als doelstelling had om de versnippering van de groene ruimte tegen te gaan en de ruimte voor bos en natuur uit te breiden, wat een belangrijke uitdaging is om de levenskwaliteit in de rand te verbeteren. Tegelijkertijd wou het project de synergie bewerkstelligen tussen enerzijds het groene karakter van het gebied en anderzijds de culturele en diverse andere aspecten van de Vlaamse samenleving.

Dit Bruegelproject is aan een evaluatie toe.

Dat neemt niet weg dat we de uitgangspunten van het project onderschrijven. Vlaanderen is een van de bosarmste gebieden in West-Europa. Het is dan ook positief dat de groene gordel rond de hoofdstad beschermd en uitgebreid wordt, zoals in het regeerakkoord is opgenomen, waarbij *“een actieplan om in de Rand een grote hoeveelheid groene percelen te verwerven zal worden uitgewerkt.”*

In het kader van de optimale samenwerking van de actoren die op het terrein actief zijn in de Vlaamse rand, moet er afstemming komen met de provincie Vlaams-Brabant en vzw De Rand. De provincie is immers kandidaat om het project mee gestalte te geven in kader van een gebiedsgerichte werking. Momenteel wordt het culturele luik van het Bruegelproject beheerd door vzw De Rand (zie 4.2.1. “Missie en taken vzw De Rand”).

3.12. Cultuur

De Vlaamse rand kent een groot aanbod aan culturele centra. Daarnaast richten vele inwoners in de rand zich tot het cultuuraanbod in Brussel. Daarom verwijst het regeerakkoord, in de geest van een goed nabuurschap, naar een gezamenlijke promotie van de Vlaamse gemeenschapscentra uit Brussel en de rand met het oog op een betere bekendmaking van het Vlaams cultureel aanbod.

In het kader van de optimalisatie van samenwerking tussen de verschillende actoren in de rand, moeten we hier vermijden dat dubbel werk geleverd wordt, vermits de 6 gemeenschapscentra en alle andere culturele centra uit de Vlaamse rand deel uit maken van Vlabra'cent. Vlabra'cent is een project van de provincie Vlaams Brabant, waar de coördinatie gebeurt van de programmatie van alle CC's uit Vlaams-Brabant, met als doel de culturele concurrentie te vermijden. We zullen samen met de functioneel bevoegde minister initiatieven nemen om deze afstemming te verwezenlijken.

In het kader van het Bruegelproject, worden momenteel een aantal cultuurinitiatieven gerealiseerd, die worden beheerd door vzw De Rand (zie 4.2.1). Maar ook deze zijn aan een evaluatie toe. We zullen daarom samen met de functioneel bevoegde minister de conclusies van het rapport "... om het gelukkige land te groeten ... Onderzoek naar de potenties van het Bruegelproject" van Hugo De Greef bestuderen.

3.13. Sport

De sportinfrastructuur in de randgemeenten is over het algemeen zeer ruim en divers. Dit kan een positief gevolg hebben voor de leefbaarheid en het versterken van het Vlaams karakter van de rand. Voldoende en kwalitatieve infrastructuur doet het sportleven immers bloeien. In een context van een gestage achteruitgang van het vereningsleven in de rand doen de sportverenigingen het dan ook relatief goed. Daarnaast heeft sport omwille van zijn universeel karakter een lage drempel. Mensen kunnen perfect participeren, zowel aan doe- als aan kijksport, ondanks een taal- of cultuurbarrière. Sport is dus een prima middel tot integratie. Gezien het voldoende aanbod aan sportterreinen en sportverenigingen zou dat in de randgemeenten dan ook sterk integratiebevorderend moeten werken.

Maar goede en voldoende infrastructuur zet clubs ook aan tot hogere competitieve aspiraties. Vaak wordt integratiebevordering en lokale functie verlaten voor pure competitieve doelstellingen. Door deze evolutie worden plaatselijke jongeren verdrongen door sportief betere elementen. Hierdoor blijft de gebruikstaal op het sportveld in veel gevallen niet langer het Nederlands. Nogal wat gekende sportclubs uit de rand gebruiken hun aantrekkingskracht dus niet als middel tot integratie, maar verleggen zelfs de grenzen van de meertaligheid binnen het openbaar domein.

Om deze opportuniteit niet verloren te laten gaan, kunnen we samen met de functioneel bevoegde minister bekijken of we de clubs die zich bewust zijn van deze evolutie en dat proces wensen te keren, ondersteuning kunnen geven.

Gezien ook de provincie Vlaams-Brabant en de vzw De Rand initiatieven nemen ter ondersteuning van het sportgebeuren in de rand, is afstemming nodig.

3.14. Toerisme

Toerisme Vlaams-Brabant promoot de Vlaamse rand als geheel binnen de nieuwe toeristische regio de Groene Gordel. Voor Toerisme Vlaanderen kan dezelfde benadering gevolgd worden.

4. Partners

Onze missie is samenwerken voor een goed Vlaams bestuur in de rand. Hierbij is de samenwerking en afstemming een belangrijke doelstelling. Om deze samenwerking te realiseren en om ons beleid te kunnen voeren, moeten we onze partners op het terrein even belichten.

4.1. Administratie Vlaamse Gemeenschap

De Vlaamse Gemeenschap neemt via de administratie (cel Vlaams rand, afdeling Kanselarij, Administratie Kanselarij en Voorlichting, Departement Coördinatie) rechtstreeks een aantal initiatieven in de Vlaamse rand. De administratie Vlaamse rand is dan ook het verlengstuk van de minister bevoegd voor de rand en is als dusdanig een sterke en belangrijke actor op het terrein. Zij doet aan beleidsvoorbereidend werk voor een geïntegreerd beleid in de Vlaamse rand en streeft voortdurend naar permanente kwaliteitsverbetering van de beleidsuitvoering.

Zij beheert de ondersteuning aan de initiatieven die het Vlaamse karakter van de Vlaamse rand bevestigen en/of verstevigen en beheert de subsidiëring door de Vlaamse Gemeenschap van allerlei initiatieven en verenigingen.

De rol van de administratie is complementair met de rol van vzw De Rand (zie verder). Beide organisaties versterken elkaar in de uitvoering van het beleid voor de Vlaamse rand. Er is een voortdurende wisselwerking die zich ook op het terrein realiseert, bijvoorbeeld in de uitgave van de Randkrant.

4.2. Vzw De Rand

Voor de uitvoering van haar beleid in de Vlaamse rand heeft de Vlaamse Gemeenschap de vzw De Rand opgericht. Deze vzw is het belangrijkste instrument voor het uitvoeren van het beleid van de Vlaamse Gemeenschap in de Vlaamse rand, zoals bevestigd is in het regeerakkoord.

De vzw De Rand is opgericht bij decreet van 17/12/1996, voor de ondersteuning van het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse rand rond Brussel. Bij decreet van 07/05/2004 is de vzw De Rand omgevormd tot een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap (EVA). De Vlaamse regering moet nog wel de datum bepalen waarop dit decreet in werking treedt. We zullen dan ook het initiatief nemen in de Vlaamse regering om dit decreet zo snel mogelijk in werking te laten treden.

De financiering van vzw De Rand gebeurt door de Vlaamse Gemeenschap en door de provincie Vlaams-Brabant.

Daarnaast zijn er structurele subsidies voor de stafmedewerker jeugd en projectmatige subsidies voor de stafmedewerker sport (jaarlijks hernieuwbare middelen uit het departement sport) en zijn de middelen voor het uitvoeren van het culturele luik van het Bruegelproject toegewezen aan vzw De Rand.

Missie en taken vzw De Rand

De vzw De Rand heeft als missie het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse rand rond Brussel te ondersteunen, uit te stralen en te bevorderen.

Het werkingsgebied betreft de rand rond Brussel, maar ligt prioritair in de gemeenten met een bijzonder taalstatuut.

De taken van de vzw zijn te groeperen in drie grote groepen: het exploiteren van de gemeenschapscentra, het bieden van service en dienstverlening, het bieden van informatie.

Vzw De Rand exploiteert momenteel 6 **gemeenschapscentra**:

1. De Boesdaalhoeve (Sint-Genesius-Rode)
2. De Bosuil (Jezus-Eik/Overijse)
3. De Kam (Wezembeek-Oppem)
4. De Lijsterbes (Kraainem)
5. De Moelie (Linkebeek)
6. De Zandloper (Wemmel)

Vanaf midden 2005 kan een zevende gemeenschapscentrum operationeel worden, De Muze (Drogenbos). Gezien Drogenbos de enige faciliteitengemeente is die nog geen gemeenschapscentrum heeft, zullen we bij budgetcontrole voorstellen om de werkmiddelen van vzw De Rand te verhogen, zodat De Muze van start kan gaan.

Deze gemeenschapscentra bieden een eigen culturele programmering aan, programmeren schoolvoorstellingen en bieden infrastructuur aan het lokale verenigingsleven.

De vzw De Rand biedt ook **service en dienstverlening**. Dit gebeurt via de stafmedewerkers van de vzw en via de gemeenschapscentra. De rand biedt o.a. taallessen Nederlands aan, bemant een taalloket, herbergt in een aantal centra WIS-computers, doet sensibilisatiecampagnes voor het gebruik van het Nederlands, biedt informatie over initiatieven, diensten en projecten van zowel de Vlaamse Gemeenschap als de provincie Vlaams-Brabant, organiseert onthaalinitiatieven voor anderstaligen, optimaliseert het gemeentelijk onthaalbeleid naar anderstaligen en nieuwkomers en ondersteunt het Nederlandstalig jeugd- en sportverenigingsleven in de 6 faciliteitengemeenten.

Tot slot biedt de vzw De Rand ook nog **informatie**, door het maandelijks publiceren van de Randkrant, een tijdschrift voor de bewoners van de Vlaamse rand, dat bus aan bus verspreid wordt in de hele Vlaamse rand. Daarnaast maakt de vzw De Rand in elke faciliteitengemeente maandelijks een gemeenschapskrant, met plaatselijk nieuws, informatie over het gemeenschapscentrum en informatie van de Vlaamse en provinciale overheid. Elke gemeenschapskrant wordt in de betrokken gemeente bus aan bus verspreid.

De Randkrant wordt rechtstreeks betaald door de Vlaamse Gemeenschap (zie boven). Daarom is het noodzakelijk dat het nut van en de tevredenheid over dit

initiatief op regelmatige tijdstippen wordt geëvalueerd. In maart 2003 is een laatste lezersonderzoek gebeurd en daaruit bleek dat de inwoners van de Vlaamse rand hoofdzakelijk positief waren. De Randkrant haalde een geholpen³ herkenning van 94%. Opgesplitst per taal betekent dit dat 98% van de Nederlandstaligen en 80% van de Franstaligen de Randkrant (geholpen) kennen. 79% van de inwoners (FR+NL) heeft de Randkrant als eens doorgenomen en 74% had het laatste nummer gelezen. Van de mensen die het lezen, beoordeelt 96% de publicatie als eerder goed tot zeer goed (96% bij NL, 93% bij FR). In het kader van de samenwerking tussen de partners, zitten in het redactiecomité van de Randkrant vertegenwoordigers van cel rand (administratie) en van vzw De Rand.

Naar deze 3 grote groepen opdrachten (exploitatie gemeenschapscentra, service, informatie), heeft de vzw nog een extra opdracht gekregen. Sinds kort beheert en coördineert de vzw De Rand ook het **culturele luik van het Bruegelproject**. Zij krijgt hiervoor middelen rechtstreeks uit de begroting cultuur.

Beheer van de vzw

Zowel de algemene vergadering als de raad van beheer van vzw De Rand bestaan uit vertegenwoordigers van de Vlaamse Gemeenschap, van de provincie Vlaams-Brabant en van de programmeringscommissies. Totnogtoe is het gewicht van de vertegenwoordiging van de provincie Vlaams-Brabant in de beheersorganen van de vzw De Rand niet in verhouding tot de financiële toelage van de provincie aan de vzw. Deze verhouding is rechtgetrokken in het nieuwe decreet van 07/05/2004 tot omvorming van de vzw tot een EVA.

Samenwerking met provincie

Het is noodzakelijk dat de verschillende taken die de vzw De Rand uitvoert in het kader van haar service en dienstverlening ook afgestemd worden op de bevoegdheden en initiatieven van de provincie Vlaams-Brabant, bijvoorbeeld op het vlak van sport, cultuur (Bruegelproject). Gezien het Bruegelproject de zuivere rand overstijgt, is de provincie ook in deze kandidaat om dit project mee gestalte te geven in het kader van een gebiedsgerichte werking.

We zullen bij de inwerkingtreding van het decreet over de omvorming van de vzw De Rand tot een EVA overleg plegen om te komen tot 1 beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap, de provincie Vlaams-Brabant en vzw De Rand, waar tot nu toe gewerkt werd met 2 verschillende overeenkomsten, één tussen de Vlaamse Gemeenschap en vzw De Rand, en één tussen de provincie Vlaams-Brabant en vzw De Rand.

³ In het onderzoek werd aan de respondenten gevraagd welke lokale informatieve bladen ze kenden. De geholpen herkenning betekent dat de respondenten de Randkrant kennen als hen expliciet gevraagd wordt of ze die kennen. 94% is het totaal van de respondenten die op de vraag welke informatieve bladen ze kenden, de Randkrant als eerste vernoemden, de Randkrant niet als eerste maar wel spontaan vernoemden en de respondenten die zegden de Randkrant te kennen als ze deze niet spontaan noemden, maar positief antwoordden als vervolgens gevraagd werd of ze ze kenden.

Onderhoud van infrastructuur

De bestaande gebouwen van de gemeenschapscentra, die eigendom zijn van de Vlaamse gemeenschap, hebben intussen gevorderde leeftijd en vragen veel onderhoud en renovatie. Daarbij is extra aandacht nodig voor de Boesdaalhoeve. De Boesdaalhoeve is eigendom van de RAGO en vzw De Rand maakt er gebruik van samen met de musicalopleiding van de Erasmushogeschool. Deze musicalopleiding zou verhuizen naar Brussel, waardoor het onderhoud voor het gebouw volledig door vzw De Rand zou moeten gebeuren. Dit betekent een grote kost.

4.3. Provincie Vlaams-Brabant

De provincie Vlaams-Brabant speelt ook een zeer actieve rol in de Vlaamse rand als antwoord op uitdagingen van leefbaarheid en Vlaamse karakter.

Zo ontwikkelt de provincie heel wat initiatieven in het kader van de Vernederlandsing van het straatbeeld. Zo voert zij elk jaar een campagne om taallessen NT2 aan te prijzen, via www.infonl.be, dit jaar al voor de 8^e keer. Zij onderneemt acties om de handelaars te sensibiliseren, en verstuurt brieven naar ondernemingen en winkelcentra als hierover klachten zijn gekomen in verband met het taalgebruik.

De provincie heeft 8 sportregio's opgericht. Zij heeft hierbij aandacht gehad voor de specifieke situatie in de Vlaamse rand, want in het reglement is voorzien dat in de faciliteitengemeenten de sportclubs kunnen toetreden tot de regiowerking via de Nederlandstalige sportraad in plaats van via de gemeente. Hiermee streeft de provincie dezelfde doelstellingen na als vzw De Rand, die een stafmedewerker sport in dienst heeft via projectmatige subsidies (zie voorgaande).

De provincie verleent subsidies voor de realisatie van huurwoningen. Bij de rangschikking van de projecten die voor een financiële ondersteuning in aanmerking komen, krijgen projecten die in de Vlaamse rand uitgevoerd worden de voorkeur op projecten die elders in de provincie Vlaams-Brabant gerealiseerd worden. Verder verleent de provincie bijkomende onderhandse leningen voor bouw, aankoop en renovatie (rentevoet 3%).

Voor beide initiatieven op vlak van huisvesting is afstemming nodig tussen de Vlaamse Gemeenschap en de provincie. In het regeerakkoord is immers voorzien in een uitbreiding van het werkingsgebied van Vlabinvest tot buiten de Vlaams rand en dat de Vlaamse huisvestingsmaatschappij renovatiekredieten en woonkredieten verleent voor de aankoop van een bestaande woning in privaat bezit voor eenieder die een binding kan bewijzen met de Vlaamse rand.

4.4. Gemeentebesturen

Uiteraard zijn de gemeentebesturen in de Vlaamse rand de voornaamste actoren op het terrein omdat zij dagdagelijks geconfronteerd worden met de problemen van leefbaarheid, verstedelijking en verfransing. Zij nemen ook allerlei initiatieven om het Vlaams karakter van hun gemeente te benadrukken. Het zou te ver leiden om een

overzicht te geven per gemeente, maar het is duidelijk dat eenieder een bepaalde expertise heeft opgebouwd.

Om die eigen expertise te bundelen en niet verloren te laten gaan, zullen we –in samenwerking met de provincie – het initiatief nemen om een platform op te richten van randgemeenten, waar zij deze kennis en deskundigheid kunnen uitwisselen. In dit kader zal ook de Conferentie van Vlaamse mandatarissen uit de faciliteitengemeenten verder betrokken worden.

Er zijn immers ook de faciliteitengemeenten die zich niet inschrijven in het beleid van de Vlaamse Gemeenschap. Hierdoor dragen zij niet alleen niet bij tot het Vlaamse karakter van de rand, maar verliezen ze ook heel wat middelen om de problemen van leefbaarheid in hun gemeente tegen te gaan, zoals in het onderwijs (het missen van extra omkadering “zorg” en “GOK”) en zoals voor het jeugdwerkbeleid, waar de jeugdraden in de plaats moeten treden van het gemeentebestuur. We moeten deze besturen overtuigen van de meerwaarde die het Vlaamse beleid heeft voor alle inwoners in de gemeente.

4.5. Middenveld/verenigingsleven

Ook het middenveld en het verenigingsleven kunnen een belangrijke partner zijn. In de faciliteitengemeenten krijgen de verenigingen daarom allerlei ondersteuning via vzw De Rand. Er wordt infrastructuur ter beschikking gesteld, zij krijgen professionele ondersteuning via de adviesraden, ze krijgen ruimte om hun activiteiten aan te kondigen, zowel in de gemeenschapscentra als in de gemeenschapskranten.

Daarom zullen we initiatieven nemen om ook met het middenveld en het verenigingsleven regelmatig overleg te plegen.

4.6. Vlabinvest

Vlabinvest is het Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant. Het is een project van de Vlaamse regering, met als voornaamste doel gezinnen en individuen met een klein tot middelgroot inkomen te helpen opdat ze in hun buurt kunnen blijven wonen. Hiertoe bieden zij huur- of koopwoningen aan en ook gronden via een erfpachtformule.

Om in aanmerking te komen voor een dergelijke woning of grond, moeten de aanvragers voldoen aan een aantal toelatingsvoorwaarden. Deze toelatingsvoorwaarden zijn een beperkt inkomen, geen bebouwbaar of bebouwd onroerend goed in volle eigendom noch in vruchtgebruik hebben, en een aantoonbare band met de streek. Dit laatste betekent dat voorrang wordt verleend aan de kandidaat-huurders, -erfpachters of -kopers die een zekere maatschappelijke, economische en/of socio-culturele binding hebben met het Vlabinvest-herkomstgebied. De kandidaten die een aanvraag doen voor een woning of bouwgrond en menen recht te hebben op voorrang worden gescreend door het adviescomité. Dit comité geeft zijn advies over het al dan niet verlenen van voorrang aan de kandidaten. Dit adviescomité bestaat uit vertegenwoordigers van Vlabinvest, de Vlaamse Gemeenschap en de initiatiefnemers voor een bepaald project.

Het werkgebied van Vlabinvest is het gebied waarin de woonprojecten worden gerealiseerd en waar bouwgronden ter beschikking worden gesteld. Dit werkgebied omvat momenteel 9 gemeenten: Drogenbos, Hoeilaart, Kraainem, Linkebeek, Overijse, Sint-Genesius-Rode, Tervuren, Wemmel en Wezembeek-Oppem.

In het regeerakkoord is opgenomen dat het werkingsgebied van Vlabinvest zal worden uitgebreid tot het grondgebied van het arrondissement Halle-Vilvoorde en de gemeenten Kortenberg, Bertem, Huldenberg en Tervuren.

Wanneer deze uitbreiding wordt gerealiseerd en dus de het gebied van de Vlaamse rand wordt overstegen, dient hierover overleg en afstemming te gebeuren met de provincie Vlaams-Brabant, die gelijkaardige initiatieven neemt op haar grondgebied.

Het herkomstgebied is het gebied waarin de kandidaten voor een woning of bouwgrond bij voorkeur wonen. Momenteel bevat dit de 9 gemeenten uit het werkgebied (zie boven) en 13 naburige gemeenten: Asse, Beersel, Bertem, Dilbeek, Grimbergen, Huldenberg, Kortenberg, Machelen, Meise, Merchtem, Sint-Pieters-Leeuw, Vilvoorde, Zaventem.

Naast Vlabinvest kunnen ook zijn partners optreden als initiatiefnemer voor projecten: sociale huisvestingsmaatschappijen (Providentia, Elk Zijn Huis, Brabantse Huisvestingsmaatschappij, Gewestelijke Maatschappij voor Volksverhuizing Huisvesting Zennevallei, SBK arr. Leuven), Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, gemeenten, Haviland (intercommunales), Vlaams Woningfonds, Provincie Vlaams-Brabant en vzw De Rand.

De resultaten die Vlabinvest tot nog toe kan voorleggen wijzen duidelijk op de nood aan een evaluatie en heroriëntering van Vlabinvest.

Frank Vandenbroucke
Vice-minister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming